Ժ ՏԱՐԻ 2849 | ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 27 ՀՐՕՏԻՑ 4385 | 2 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 | 4 ՍԷՖԷՐ 1311 | ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ 150
» » Վեցամսեայ 75
» » Եռամսեայ 40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք 56
» Վեցամսեայ 28
Ընծիր թուղթի վրայ յաւելուած Տարեկան Օսմ. Ոսկի 2
Գաւառաց ընթերցողաց համար .... Ղրուշ 50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 2/14 ՕԳՈՍՏՈՍ · 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՌՈՒՍԻԱ.—Համալսարանական ընկերութիւնն որոշեց այսուհետեւ աւելի մեծ գումար գործածել կրթութեան այն օտարազգի պատանիներուն որք Ռուսիոյ մէջ կը բնակին։ Օրինակի համար, շատ մը Չեռնակորացիք կ'ուսնին ռուսական վարժարանաց մէջ, և որովհետեւ ընդհանրապէս աղքատ պատանիներ են, ընկերութիւնը պիտի օգնէ անոնց՝ իրենց ուսմանց ընթացքը շարունակելու և բարձր վարժարաններ մտնելու։ Նմանապէս սերբ և պուլկար պատանիներու իր 25ամեակի հանդէսէն ի վեր, ընկերութիւնն որոշած է իւր ջանքերը կեդրոնացնել Ռուսիոյ մէջ մանաւանդ, և օտարազգի Սլաւներուն նպաստել այնքան միայն որքան անոնք պէտք ունենան Ռուսիոյ մէջ իսկ, կամ ռուսասէր ոգւով։

—Բոլդավայի կուսակալութեան գիւղացիք՝ այս տարւոյ հնձոց առատութիւնը տեսնելով՝ շատ գոհ են. զի ա'լ չպիտի հարկադրին առաջուան անբաւական աւուրչէքներով աշխատելու։ Եւ ուր այս պատճառաւ մշակ չի գտնուիր, Քիէվի իշխանութեանց կողմէ նշանակեալ զինուորք պիտի կատարեն դաշտային աշխատութիւնները։

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Պուլկարական, Ֆրանսական և ռումանական իշխանութեանց միջեւ ծանուցագրերու փոխանակութիւն մ'եղաւ Քորնէ անուն ֆրանսացի ճարտարագէտին ի Ռուսճուգ ձերբակալման աղթիւ, այն ամբաստանութեամբ թէ Ռուսճուգի պուլկար քաղաքային խորհրդականներուն դրամ տուած է՝ քաղաքին սալայատակաց շինութեան և կազով լուսաւորման գործին մէջ նպաստաւոր պայմաններ ստանալու համար անոնցմէ։ Նոյն ամբաստանութեամբք այն Պուլկարք պաշտօնանկ եղած էին Սոֆիայի կառավարութեան տնօրէնութեամբ։ Պ. Քորնէ, որ նոյն առտուն ամուսնացած էր, իւր նորապսակ կնոջ հետ Ռուսճուգ հասաւ ռումանական շոգենաւով, ուր մտնելով, պուլկար ոստիկանք ձերբակալեցին զՊ. Քորնէ, հակառակ ռումանահպատակ նաւապետին դիտողութեան թէ իւր նաւուն մէջ ուրիշ ազգէ ոստիկանք չեն կրնար ձերբակալում կատարել։ Յետ քննութեան պուլկար իշխանութիւնք թոյլ տուին որ Ֆրանսացին դառնայ Ռումանիա։ Պուլկարիա արդէն գոհացում տուաւ Ռումանիոյ՝ ռումանական դրօշին իրաւունքն այս կերպիւ անտես առնուած ըլլալուն պատճառաւ, և կը յուսացուի որ նոյն պատճառաւ ֆրանսական իշխանութեանց հետ ծագած խնդիրն եւս կարգադրի մի քանի օրէն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Ելմտական նախարար Պ. Վիդդէ լուրջն ի գործ կը դնէ Չարին կողմէ իրեն տրուած իշխանութիւնը՝ մաքսային խնդրոյն մէջ։ Պերլինի ռուս դեսպանը պաշտօնապէս հաստատեց գերման կառավարութեան թէ Ֆինլանտիոյ մաքսային սակացոյցն ևս 50 % աւելցած է ընդդէմ գերմանական ապրանաց։ Որովհետեւ Ֆինլանտիա ցարդ մաքսային ինքնիշխանութիւն կը վայելէր և կրնար իւր յարմար դատած մաքսերով ապրանք ընդունիլ, Ռուսիոյ մասին մաքսերու յաւելումը ծանուցանելէն ետև, ռուս կառավարութիւնը Ֆինլանտիոյ Ծերակոյտին որոշել տուած է որ նոյնպիսի յաւելում մ'ըլլայ նաև ֆիննական մաքսատանց մէջ։ Հիմա մեծ խնդիրն է թէ ռուս կառավարութիւնը մաքսային պայքարին հրատարակումէն առաջ կնքեալ պայմանադրութիւնները պիտի ճանչէ՞, թէ ոչ՝ հարկեցուցիչ պարագայ կար ըսելով՝ չեղեալ պիտի նկատէ զայնս։ Պերլինի ցորենի մեծ վաճառատուն մը, որ մթերանոցներ ունի Սեւ ծովուն և Ազախու ծովուն մէջ, այս օրերս հարցուց առ Պ. Վիդդէ թէ ռուսական և գերմանական տուներու մէջ կնքուած պայմանադրութիւնք չեղեալ պիտի նկատուի՞ն այս նոր կարգադրութեամբք։ Պ. Վիդդէ պատասխանեց թէ այնպիսի պայմանադրութիւնք այժմ ենթարկուած են ռուսական քաղաքային դատարանաց որոշման, որք պիտի վճռեն՝ ի նկատ առնլով իւրաքանչիւր պայմանադրութեան տրամադրութիւնները։ Գերման լրագիրք կ'ըսեն թէ կը մնայ տեսնել թէ ռուսական դատարանք ո՛ր աստիճան կարծեաց անկախութիւն պիտի ցուցնեն իրենց վճիռներուն մէջ։

ՌՈՒՍ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾՔ.—Որովհետեւ Գերմանիոյ հետ մաքսային պատերազմին պատճառաւ ռուս երկրագործք և ագարակատէրք ծանր դժուարութեան մէջ կ'իյնան և իրենց ապրանքը բարաշընելով դրամի նեղութեան կ'ենթարկին, ելմտական նախարար Պ. Վիդդէ կարգադրեց՝ գաւառային անհատական դրամատանց տնօրէններուն հետ խորհրդակցութեամբ՝ որ երկրագործաց արմտիքն երաշխաւորութիւն առնլով, անոնց կէս արժէքին չափով դրամ փոխ տան 100ին 5 1/2էն 7 սակով, տոկոսի տեղային պայմանաց համեմատ, և Պետական Պանքան ալ այս գործողութեան սատարելու համար գաւառային Պանքաներուն 100ին 3 ու կէսէն պէտք եղած դրամը փոխ տայ։ Շնորհիւ այս կանխահոգ կարգադրութեան, թէեւ երկրագործական տագնապը չի փարատիր բոլորովին, բայց նեղութիւնն անմիջական կերպիւ զգալի չըլլար։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Ընտրական պայքարն ամենայն եռանդեամբ յառաջ կը տարուի։ Աջակողմեանք հանրապետականներուն վարկը կոտրել կ'աշխատին, և Հանրապետականք իրենց մէջ երկու մեծ խումբի բաժնուած են, չափաւորք և արմատականք, որք զիրար կը քննադատեն չարաչար։ Պարագայէն օգտուելով, աչքը բաց մարդիկն ալ պզտիկ գործեր կը տեսնեն։ Պ. Շօլէ անուն անձը միտքը կը դնէ մեծկակ գումար մը ձեռք անցունել։ Հարուստ աղջկան մը ձեռքը կը խնդրէ ծանուցանելով թէ կը պատրաստուի քաղաքական կեանքի մէջ մտնել, և իրօք Փարիզի 6րդ շրջանակին մէջ երեսփոխանական ընտրելի կը հանդիսանայ։ Յետոյ, «ընտրական պայքարը սաստիկ տաք է, ծախքեր ընելու պէտք կայ» ըսելով, կը յաջողի կանխաւ ստանալ իւր նշանածին դրամօժիտն և կ'ծիկը կը դնէ։ Եւ այս մարդն որ Ֆրանսայի բարւոք վարչութեան համար օրէնքներ դնելու կը յաւակնէր, հիմա չգիտես ո՛ւր է՝ մեխելով իւր ձեռք անցուած պանքատոմսերը։ Բայց շնորհիւ ֆրանսացի պատուական ոստիկանութեան աչալրջութեան, կը յուսացուի որ եթէ ոչ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, գէթ կեդրոնական բանտին մէջ արժանավայել աթոռ մը պիտի կրնայ գրաւել Պ. Շօլէ։

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ.—Կալէսի երկրին եզերաց վրայ, Բորդ Թալպոդի մօտ, սրտաշարժ նաւաբեկութիւն մը տեղի ունեցաւ անցեալ երկուշաբթի։ Առագաստանաւ մը, որ զբօսանաւու վերածուած էր, և ուր բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ բազմած էին, յանկարծ ծռեցաւ մէկ կողին վրայ, և ընկղմեցաւ քանի մը վայրկենի մէջ։ Արդ, այս ծովային պտոյտն ընողներուն ծնողքներէն, ազգականներէն և բարեկամներէն շատեր ծովեզերքին վրայ կեցած՝ նաւուն ընթացքը կը դիտէին։ Ալ ո՜վ կրնայ նկարագրել խեղճերուն յուսահատութիւնն և աղեկտուր ճիչերն երբ նաւուն ընկղմիլն ու ծովուն տակ անհետանալն աչօք բայօք տեսան։ Իրաւ, շատ մը մարդիկ շուտով մակոյկ ցատկեցին, ու աղետին վայրը փութացին։ Բայց մինչեւ որ հասան, 20ի չափ ճամբորդներ, որք թէ կանայք, այլ մանաւանդ տղայք, ծովամոյն եղած էին արդէն։ Նոյնչափ մ'ալ ուրիշ ճամբորդներ, յաջողած ըլլալով ջուրին երեսը կենալ, ազատեցան։ Յետոյ խեղդուողներուն մեծ մասին մարմինները գտնուեցան։ Նաւապետն յայտարարեց թէ իւր ճամբորդներէն 19 անձինք պակաս են։ Արկածը կը վերագրէ կանանց անհաբեկութեան, որք նաւուն մէկ կողմին վրայ կեցած և երեսնին դէպի ծովեզր դարձուցած, քիչ մը խոշոր ալիք մը տեսնելնուն պէս ամենքը մէկէն դէպի միւս կողմը վազեցին, որով նաւն հաւասարակշռութիւնը կորոյս, և նոյն կողմին վրայ պառկեցաւ։ Ուրիշներ կ'ըսեն թէ նաւուն մէջ չափէն աւելի ճամբորդ կար, և արդէն ծովն ալեկոծեալ էր նոյն պահուն։

ՆԱՒԱՐՇԱՒՔ.—Տարւոյն այս եղանակն եւրոպեան ծովային ազգաց, այլ մանաւանդ Անգլիացւոց համար նաւային պտոյտներու, նաւարշաւներու, ծովու վրայ ժամանակ անցունելու, ծովու օդ վայելելու եղանակն է գերազանցապէս։ Անգլիացիք՝ հաւաքապէս թէ անհատապէս՝ կը քաջալերեն այս ծովային զբօսանքներ, զորս կրկնապէս օգտակար կը գտնեն թէ՝ ֆիզիքական առողջութեան տեսակէտով և թէ ազգը վարժեցնելու համար նաւային կեանքի, ծովային պատերազմի։ Օրէնքներ դրուած են նաւատիրութիւնը դիւրացնելու համար, մանաւանդ զբօսանաւերու շինութիւնն ու գործածութիւնն ըստ կարի դիւրամատչելի ընծայելու համար։ Եթէ Վօսփորի ջուրց մէջ Սըր Էտկար Վինսընթ՝ այն տիպար Անգլիացին՝ կը սիրէ ծովու վրայ անցունել իւր կեանքին մէկ մասն իւր կէօ-շա զբօսանաւուն մէջ, որ Բերայի ամենէն գեղեցիկ տուներուն պէս շքեղուած է, իւր ազգակիցներէ շատեր տարւոյն գեղեցիկ եղանակին մէջ կը սիրեն շաբաթներով ծովու վրայ բնակիլ, նաւահանգիստէ նաւահանգիստ երթալով, և նաւու մէջ գիշերելով, զոր քաղաքակրթութեան ձեւերէն մին կը նկատեն։ Եւ անգլ. օրէնք մը այս նպատակին յատկացեալ նաւերու մէջ գործածուած ամեն նիւթերն և սպառուած ամեն ուտեստ և ըմպելիքը մաքսէ կամ ներքին տուրքէ զերծ կը կացուցանէ։ Օրինակի համար, զբօսանաւու մը մէջ խմուելու սահմանուած գինին տուրք չի վճարեր. բայց եթէ ցամաք հանուի, պէտք է տուրք վճարէ։ Ամեն բան այսպէս է, Անգլ. կառավարութիւնն ևս, անգլ. ազգին պէս, մասնաւոր կարեւորութիւն կուտայ ծովային կեանքը քաջալերելու։ Նաւարշաւներու համար հարուստ անհատից և հասարակութեանց կողմէ յատկացեալ մրցանակները լաւ վարձատրութիւն մ'են այս ճիւղին մէջ աշխատող արուեստաւորներուն։

ՊՈՒՐՔ ՆԱՒԱՊԵՏ, Վիքթորիայի նաւաբեկութենէն ազատած ուրիշ սպաներու և նաւաստիներուն հետ, անցեալ շաբաթուն Անգլիա հասաւ առեւտրական շոգենաւով մը։ Նաւապետն հիւանդ է, և անկողնէն չի կրնար ելնել։ Ջղային դրութիւնը սաստկապէս ցնցուեր է այն արկածէն և սոսկալի տեղի ունեցած դատաստանէն։ Ինչպէս կը յիշուի, յաւարտ դատաստանին, ատենին նախագահ Սըր Միքայէլ Սէյմըր յայտարարեց թէ Պուրք նաւապետ յանցանք չունի և «հաճութեամբ ձեզ կը վերադարձնեմ ձեր սուրը» ըսելով՝ անոր յանձնեց ամբաստանութեան օրէն ի վեր իրմէ առնուած և դատարանի սեղանին վրայ դրուած սուրը ծովային սպայութեան։ Բայց այս նպաստաւոր վերջաւորութիւն սրտերը չէ եղած հիւանդութեան, զոր դարմանելու համար գոնէ վեց ամիս ամեն պաշտօնական գործէ ձեռնպահ պարտի մնայ։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔ.—Անգլիոյ Էկզէդըր քաղաքին եղեռնադատ ատեանն այս օրերս եզական վճիռ մը արձակեց։ Յայտնի է թէ անգլիական օրէնքը խիստ է անոնց դէմ որք աղջկան մը կամ այրի մը կը խոստանան հետը պսակուիլ և իրենց խոստումը կը դրժեն։ Աղջիկը կամ այրի կինը դրամական մեծկակ հատուցման կ'ընդունի, եթէ սիրային յարաբերութիւն օրինաւորութեան աստիճանէն դուրս հանած չէ. զի հակառակ դէպքի մէջ, երկու կողմն ալ մեղանչած ըլլալով, բողոքելու իրաւունք չի մնար։ Արդ, Էկզէդըրի դատարանին առջեւ, 22 տարեկան Բիրմինկհէմի Օր. Վիօլէդ Մապէլ հատուցում կը պահանջէ իւր քաղաքացի Պ. Ճորճ Հանքոքէ, որ ամուսնութիւն խոստանալէն ետև, խոստմնադրուժ եղած է։ Պ. Ճորճ Հանքոքի պաշտպանելի դէմքն ա'լ չեն փայփայեր երիտասարդութեան գեղածիծաղ գարնան զեփիւռներն։ Այս տաք եղանակին մէջ ձմեռն արդէն սկսած է իրեն համար. որովհետեւ երկիրս արդէն եօթանասուն և վեց անգամ աշխուն ունեցած է արեւուն շուրջը դառնալու՝ երանաւէտ այն օրէն ի վեր որ այս բախտաւոր Բիրմինկհէմի ծնունդը տեսաւ։ Այնու հանդերձ, անգլ. դատաւորը խստիւ դատեց··· ծերունւոյն ընթացքն, և դատապարտեց զնա 400 ոսկի վճարելու պարկեշտասուն օրիորդին, որ այնքան դիւրահաւատութեամբ յանձնառու կ'ըլլար իրեն կենակից ըլլալու։

ԼԷՍԷՊՍԻ ԸՆՏԱՆԻՔԸ.—Տիկին Շառլ տը Լէսէպս այս օրերս վտանգաւոր հիւանդութիւն մը ունեցաւ, և թոյլտուութիւն եղաւ Պ. Շառլ տը Լէսէպսի, որ նմանապէս հիւանդ ըլլալով Սեն Լուի հիւանդանոցը կը գտնուի, կարճ այցելութիւն մ'ընել իւր ամոլոյն։ Հիւանդանոցէն մինչև տուն երեք ժանտարմ ոստիկանք կ'ընկերանային անոր։ Շատ կարճ տեսակցութենէ մը ետքը դարձեալ տարուեցաւ հիւանդանոց, որ իւր բանտն է։

Ի ԶՈՒԻՑԵՐԻԱ.—Անցեալ շաբթու կիրակի օր Ճընէվրայի մօտակայ գիւղի մը մէջ կատարեցաւ Լուի Ֆավրի արձանին մերկացման հանդէսը։ Սեն Կոթարի փապուղւոյն (թիւնէլ) շինութիւնը գլխաւորաբար այս մարդուն գործն է։ Լուի Ֆավր ի սկզբան հասարակ գործաւոր էր, սակայն իւր ձեռներիցութեան և ճարտարապետական հանճարին շնորհիւ շատ շուտով բարձր դիրքերու հասաւ։ Այս մեծ ձեռնարկութեան մէջ կորսնցուց ոչ միայն իւր հարստութիւն, այլ նաև կեանքը, վասն զի փապուղւոյն մէջ մեռաւ։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՔ դժգոհ են Անգլիացիներէն, որք Ճիպրալթարի ամրութիւնները կ'ընդարձակեն, ազատ մնացեալ հողն ևս ծածկելով զինուորական շինութեամբ։ Եւ յետոյ, Անգլիացիք գրաւած են Աչէ-Էլ-ի մէջ արդէն բացատրեալ Սողոմոնեան կղզիները Խաղաղական Ովկիանոսի մէջ, մինչ Սպանիացիք կը կարծէին թէ այդ կղզեխումբ դեռ իրենց ձեռքն էր։ Իրաւ է որ Սպանիացիք շատոնց թողած էին կղզեխումբն, հոն այլ ևս պահապան զօրք չունէին, և բնիկներն իրենց գլխուն մնացած են։ Բայց քանի որ անգամ մը Սպանիա տիրած էր այն կղզեաց, անոնք իւրն են միշտ, ինչպէս իւրն էին Կարոլեան կղզիները, զորս Գերմանիա անտէր գտնելով գրաւեց, բայց յետոյ խոհեմութիւն համարեց թողուլ։ Սպանիացիք կ'ըսեն թէ իրենք առժամապէս միայն թողած էին Սողոմոնեան կղզեխումբը, տեղացւոց վայրագութեան, օդին գէշութեան, ինչպէս նաև դաշտաններու և թունաւոր օձերու առատութեան պատճառաւ։

ՅԱՖԱ-ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Երուսաղէմի անգլ. հիւպատոսը իր վերջին տեղեկագրին մէջ կը նկարագրէ ծագումը, պատմութիւնն և հաւանական ապագայն երկաթուղիի շինութեան ծրագրին՝ Սուրիոյ ծովեզերքէն մինչև Եաֆա և անկից Երուսաղէմ։ Այս ծրագիր ծնունդ առած է, շատ աւելի ընդարձակ ծրագրէ մը, այն է գծի մը շինութիւնն Եգիպտոսի և Պաղեստինի միջեւ, անցնելով Էլ-Արիշէն և Երուսաղէմէն մինչեւ Յոպպէ։ Ծրագրին հեղինակներէն մէկը, երբ միւս կարեւորագոյն ծրագիրը չյաջողեցաւ, 1889ին ստացաւ 71 տարուան մենաշնորհ այժմեան գծին շինութեան համար, արտօնութիւն ունենալով երկարաձգել զայն մինչեւ Դամասկոս եւ Հալէպ։ Այս արտօնութիւն մէկ միլիոն ֆրանքի գնուեցաւ ի վերջէ ֆրանսական ընկերութեան մը կողմէ, որ 1889ին, շինութեանց պայմանագիր կնքեց ֆրանսական ուրիշ ընկերութեան մը հետ։ Բրիչ խաչելին հարուածը տրուեցաւ ի Եաֆա 1890 մարտին, և անցեալ սեպտեմբերին շինութիւնն աւարտած ըլլալով, երկաթուղին սկսաւ բանիլ։ Կառախումբը մէկ գիծով ճամբայ կ'ելլէ Եաֆայի հիւսիսային արուարձաններէն, ծովեզրին մօտէն, աստիճանաբար կը դառնայ դէպ արեւելք և հարաւ, Ռամլէէն աւելի հեռու, ասպակի բլուրներէն, Վատի-Սուրար հեղեղատէն։ Հոն, նորէն արեւելք կը դառնայ, և, հոսանքին հետեւելով լեռան կիրճի մը մէջ, Ռաֆաիլի դաշտը կը հանի, Երուսաղէմի հարաւը, ընդամէնը յիսունչորսուկէս մղոն տեղ։ 176 կամուրջներ կան և գծին լայնութիւնն է մէկ մեթր 4 հարիւրորդամեթր։ Մեքենաներն և վակոններն Ամերիկայէն կուգան, իսկ երկաթէ գիծերը Պելճիքայէն։ Այժմ օրը մէկ կառախումբ միայն կայ ամեն տեղի համար. ուղեւորութիւնը կը տեւէ գրեթէ երկուքուկէս ժամ. վաճառաբարձ կառախումբ մըն ալ կայ ամեն տեղի համար։ Շինութեան համար ծախսուած է ութնուկէս միլիոն ֆր., և գծին արտօնատէր ընկերութեան դրամական վիճակը գոհացուցիչ ըլլալ կ'երեւի։ Կ'ըսուի թէ ընկերութիւնը կը ջանայ ուրիշ արտօնութիւններ ձեռք բերել գծին երկարաձգման համար։ Արդէն կարող է ճիւղեր շինել Ռամլէէն կամ Եաֆայէն ի Նապլուզ կամ Կազա՝ Ասկալոնի վրայէն։ Բայց կ'երեւի թէ մտադրութիւն կայ մինչեւ Էլ-Արիշ երկարաձգել, եգիպտական սահմանին վրայ, և այն ատեն միացում մը ըլլայ եգիպտական երկաթուղիներուն հետ։ Սակայն Երուսաղէմի անգլ. հիւպատոսը կ'ըսէ թէ այդ գծին վրայ շատ մեծ շարժում չի կատարուիր ցորչափ Եաֆա միայն անպաշտպան նաւահանգիստ մ'է։ Յարմար նաւահանգիստ մը շինելու համար 800,000 անգլ. ոսկի պէտք է, բայց առանց այս նաւահանգիստին, երկաթուղին յաջողելու համար, մինչև Բոր-Սայիտ շարունակուելու էր, որ այն ատեն Պաղեստինի նաւահանգիստը պիտի ըլլար իսկապէս։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (3)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

ՕԼԻՈՒԼԻ ԿԻՐՃԵՐԸ

«Օ՛հ, ձեզ միայն պիտի հնազանդի··· պահանջեցէք որ ծածկէ այս զաւկին ծնունդը··· պահանջեցէք որ փախչի··· ըսէք մեզ թէ ուրո՞ւ վստահելու ենք մեր սիրելի գանձը···։ Օ՛հ, ո՛րչափ պիտի սիրենք զինքը։ Խե՛ղճ պզտիկ որբ, գէթ երկու մայր պիտի ունենաս··· կուլամ··· ա՛լ չեմ կրնար գրել··· ինչ որ գրիչը չի կրնար բացատրել, պիտի գուշակէք, պիտի հասկընաք··· ժաք, բառ մը, քանի մը տող··· Մարին ազատեցէք յուսահատութենէ··· ազատեցէք զայն··· չեմ ուզեր որ կորսուի, չեմ ուզեր որ մեռնի···։ Գրեցէք, շնո՜րհ, գրեցէք։»

Նամակը մէկէնմէկ ընդհատուած էր։ Անշուշտ միջադէպ մը արգելք եղած էր անոր շարունակութեանը։

Բայց ժաք պէտք եղածը գիտէր։

Մոլորահայեաց, աչուըները խոշոր խոշոր բացած խենդի մը աչքերուն պէս, մեքենաբար կը ճմլթկէր իր մատներուն մէջ այս նամակը որուն ամեն մէկ բառը կը չարչարէր իր սիրտը։

Լամալու ա՛լ չէր համարձակեր խօսիլ։ Կը գուշակէր թէ ահռելի յուսահատութիւն մը կար, որուն անկարելի էր դարման տանիլ։ Խոշոր արցունքներ կուգային աչքը և կոկորդը կը սեղմուէր մամուլի մը տակ կարծես։

Յանկարծ ժաք ցցուեցաւ։

Երկու ձեռքերը դրաւ բանտապանին ուսերուն վրայ։ Անոր աչուըներուն մէջ միրճեց իր անկեղծ ու պայծառ ակնարկը որ կը շողշողար։

—Բարեկամ, ըսաւ, յանուն հօրս, յանուն ամեն անոնց զորս կը սիրես, պէտք է որ դուրս ելլեմ ասկից···։

Լամալու յետս ընկրկեցաւ, ափիբերան։ Ո՛չ, իրաւ որ չէր լսած այս խօսքը։ Բերանը բաց, ժաքին կը նայէր։ Ապահովապէս չէր հասկցած։

—Բիէա, յարեց ժաք, իր թրթռուն և առնական ձայնովը, կը պաղատիմ որ լսես զիս։ Կը տեսնե՞ս, մահը բան մը չէ··· բայց, այս գիշեր, ազատութիւնս պէտք է ինծի։

Մարդը կրցաւ վերջապէս քանի մը բառ արտաբերել.

—Ա՛հ, պարոն տը Բօսթպէլ, աղէկ գիտէք թէ անկարելի է, խենդութիւն է···։ Ազատութի՜ւն. ա՛հ, միտուընիդ չէք անցուներ···։ Մի՛ խնդրէք ինէ այդ բանը։

—Բիէա, շարունակեց ժաք, ո՞րչափ ժամանակ պէտք է Օլիուլի կիրճերն երթալու համար։

—Աղէկ քալողի մը համար՝ մէկուկէս ժամ։

—Նոյնչափ ալ դառնալու համար։ Տակաւին ժամը տասնըմէկը չի կայ··· Թող որ դուրս ելլեմ ասկից և չորս ժամ չեղած պիտի դառնամ, և հոս պիտի գտնեն զիս սպաննելու համար···

—Բայց, պարոն ժաք, չեմ հասկնար ձեր ըսածը··· ա՛յնքան անմիտ բան է խընդրածներդ···։ Եւ ի՞նչպէս կրնար ըլլալ···։ Տեսնենք, հանդարտեցէք, խելուըներդ գըլուխնիդ ժողվեցէք···

—Բիէա, ազատ ըլլալ կուզեմ···

—Կեանքս ուզեցէք ինծի··· պիտի տամ··· բայց ուրիշ բան··· անկարելի՛ է···

—Բիէա, ասկէց վեց տարի առաջ, օր մը, մարդ մը ժայռին վրայէն ծովը ինկած էր··· Սաստիկ ալեկոծութիւն կար, փոթորիկը կը գոռար··· մարդը կորսուած էր··· զայն ազատել փորձելն յիմարութիւն էր. այս մարդը ծերունի մըն էր··· Բիէա, քու հայրդ էր··· կոհակներուն մէջ նետուեցայ եւ ազատեցի հայրդ··· Բիէա, մոռցա՞ր ուրեմն։

—Ո՛չ, ո՛չ, կը մրմռար բանտապանը սարսռալով։

—Բիէա, մայրս է որ քու կնոջդ ճակտին կապեց հարսանեկան փունջը։

—Իրաւ է··· իրաւ է···

—Բիէա, բազուկներուդ մէջ օրօրած ես զիս··· ինչպէս ես օրօրած եմ քու առաջին զաւակդ···

—Այո։

—Էյ ուրեմն, յանուն այս ամեն յիշատակներուն, յանուն քու հօրդ, քու պզտիկ զաւկիդ որ կը ժպտէր ինծի և կը համբուրէր զիս, տո՛ւր ինծի ազատութեան սա երեք ժամերը։

Լամալու կը դողդղար, քրտինքի կաթիլներ կը թորէին ճակտին վրայ։ Պատին կը կռթնէր չիյնալու համար։

—Բիէա, տես··· ծունկի կուգամ քու առջեւդ··· կը պաղատիմ քեզ··· ձեռնամած··· Բիէ՛ա։

Եւ ժաք, իր երկու բազուկներովը կը գրկէ բանտապանին ծունկերը։

Յանկարծ մարդը գոչեց.

—Կեանքս է որ կուզէք, յա՛ւ ուրեմն, առէ՛ք։

—Վերջապէ՛ս, ըսաւ Բիէա մէկ ոստումով ցատքելով։

—Բայց ի՞նչպէս դուրս ելլելու է ասկէ, ըսաւ Բիէա։

—Ձե՞ռ կրնար դուռները բանալ ինծի։

—Ե՛ս, խեղճ բանալիքակիր մը··· բայց ասկից երկու քայլ անդին պահակները պիտի բռնեն ձեզի··· Ի՞նչպէս մտնել դրանը կէչէն։

—Աստուա՜ծ իմ, ամեն բան կորսուած է, գոչեց ժաք ձեռուըները գալարելով։

—Ո՛չ, կեցէք, ասկից···

Ջնդանը ուր փակուած էր ժաք, օդ և լոյս կ'առնէր նաւահանգիստին վրայ նայող շնչամուտէ մը։ Նաղախին մէջ հաստատուած երկաթէ ահագին ձող մը կը փակէր որմածակը։

—Դուք աղէկ լողացող էք, ըսաւ Բիէա։ Գիտեմ, քանի որ հայրս ազատած էք։ Նաւահանգիստին մէջ պիտի նետուիք··· միակ վտանգն է ձեր անկման աղմուկը՝ եթէ լսուի··· բայց չեմ կարծեր որ այս վտանգը մեծ ըլլայ···։

ժաք դէպ ի շնչամուտը վազած էր և մոլեգնօրէն կը ցնցէր երկաթէ ձողը։

—Զգեցէք, ըսաւ Լամալու, որ իր որոշումը տալէն ետքը վերստացած էր իր բովանդակ պաղարիւնը։

Կամաց մը անդին ըրաւ ժաքը։

Յետոյ, մատներն իրար կցելով սեղմեց երկաթէ ձողը, կողերը ձգտեց, ոտքերը գետնին կրթնցուց. ճակտին երակները լարերու պէս դուրս ցցուեցան··· հա՛ մը լսուեցաւ և ջախջախեալ շաղախէն դուրս ելաւ ձողը, գալարուած։

—Գացէք հիմակ, ըսաւ Բիէա։

ժաք դէպ անոր դարձաւ։

—Բիէա, այս ըրածդ մեծ և ազնիւ բան է։ Շնորհակա՛լ եմ։ Երբ ժամը չորս հնչէ, հոն, աշտարակի սանդուխը պիտի գտնուիմ։

—Ի՞նչ ընելու, ըսաւ Բիէա ուսերը թոթվելով։ Ազատեցաք, բոլորովին օգտուեցէք։

—Իսկ դո՞ւն։

—Օ՛հ, ես··· հոգ չէ··· կնոջս և զաւակներուս համար կ'ըսէի···

—Ինծի հետ փախչէ···

—Օ՛հ, ատիկա անկարելի է··· Չեմ կրնար Թուլոնէն հեռանալ, ոչ ալ կնոջմէս։ Հոս ապրած ենք, հոս պիտի մեռնինք։

—Եթէ ես չդառնամ, կորսուա՞ծ ես։

—Բէ՛հ, ըսաւ Բիէա տխուր ժպիտով մը, բնակարանի փոփոխութիւն, այն տեղ պիտի տանին զիս։

Թիարանն էր այն տեղը։

ժաք սարսռաց։

Բռնեց Բիէայի ձեռքը.

—Լսեցի՞ր, ժամը չորսին։

—Ի՛նչ, կ'ուզէք···

—Կուզեմ բանիլ քեզ ըրած երդումս··· կը հաւատա՞ս խօսքիս։

—Բայց խենդութիւն է։

—Պարտք կատարելը բնաւ խենդութիւն չէ։

—Բէ՛հ, ճամբայ ելէք սակայն։ Յետոյ կը տեսնենք···

Եւ միտքէն կ'ըսէր.

—Երբ բաց օդը շնչէ, սատանան տանի զիս եթէ միտքէն անցունէ ծեր Լամալուն։

Այս զգացում այնքան յստակօրէն կը կարդացուէր դէմքին վրայ, որ ժաք, ոգևորուած, այնքան պարզ էր այն վսեմ անշահախնդրութիւնը, բռնեց մարդուն գլխէն և համբուրեց։

Յետոյ կրկնեց.

—Ժամը չորսին···

Բիէա ա՛լ չպատասխանեց. միայն օգնեց անոր որմածակէն անցնելուն, որ նեղ էր։

Պահ մը ետքը, ջուր աղմուկ մը հասաւ մինչեւ բանտապանին։

ժաք ջուրին մէջն էր։ Լամալու մօտիկ ըրաւ։ Փախուստը չէր լսուած։

—Օ՛ն, իմ խեղճ Լամալուս, մրմնջեց բանտապանը, հիմակ աղէկ ես···

Եւ, դուրս ելլելով գնդանէն, համարձակութեամբ գոցեց ահագին կղպանքը։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Հրաւէր առ ազգ. ուսուցիչս և ուսուցչուհիս

Ազգային Կեդրոնական Վարչութեան Պատկ. Քաղաքական Ժողովը, ըստ Խն. յօդուածոյ Կազմական կանոնագրի Ազգային Նախնական կրթութեան, յատուկ պաշտօնագրով մը արտօնած ըլլալով Խորհուրդս՝ ներկայ դպրոցական տարեկան արձակուրդի ատեն, Մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց ուսուցիչներն եւ ուսուցչուհիները ի մանկավարժական ժողով գումարել, կը փութամք ծանուցանել թէ Ուսուցչական Ժողովոյ չորս նիստեր տեղի պիտի ունենան օգոստոս 9, 16, 23 և 31 երկուշաբթի օրերն, ժամը 7-10, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Կրթական Տեսուչ Մեծ. Կարապետ էֆ. Իւթիւճեանի, և ի ներկայութեան Խորհրդոյս անդամոց, Օրակարգ ունենալով հետեւեալ խնդիրներն, որք անցեալ տարւոյ Օրակարգին Չորրորդ խնդրին, որ ժամանակի սղութեան պատճառաւ յետաձըգուեցաւ, այլ և այլ մասերը կը ներկայացնեն։

Ա. Դպրոցը ի՞նչ պայմաններով կրնայ նպաստել մանկանց ֆիզիքական զարգացման։

Բ. Ուսուցումը, որպէս զի ծառայէ ո՛չ միայն տղայոց ծանօթութիւններ աւանդելու, այլ և իրենց մտաւոր կարողութիւնները մշակելու և զօրացնելու, ի՛նչ մեթոտներու պարտի հետեւիլ։

Գ. Տղայոց կրօնական ու բարոյական առողջ և արդիւնաւոր դաստիարակութիւն մը տալու համար ի՛նչ եղանակներ պարտին ի գործ դրուիլ մեր դպրոցաց մէջ։

Օրակարգէ դուրս որ և է խնդրոյ վրայ խօսիլ արգիլեալ է։

Հետեւապէս Ուսումնական Խորհուրդս կը հրաւիրէ մայրաքաղաքիս մէջ գտնուող ազգային ուսուցիչներն և ուսուցչուհիներն որ հաճին ներկայ գտնուիլ որոշեալ օրերուն և կրթական խնդիրը մշակելու համար իրենց ընծայուած այս միջոցն օգտակար գործեն։

Ուսումնական Խորհրդոյ
Ատենադպիր — Ատենապետ
Գ. ՔԷՐԷՍՏՃԵԱՆ — Ռ. Յ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
2 Օգոստոս 1893

Ս. Էջմիածնէն կը գրեն թէ Գէորգեան Ճեմարանի անցեալ տարուան շըրջանաւարտներէ մէկը՝ Բագրատ Վարդազարեան՝ միաբան ընդունուեր է։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Փոխանորդարանի Ազգ. Պատրիարքարանի

Աւտոմնաբոյժ Ճիվանեան Մագսուտ էֆէնտիի կողակից Սարգիսեան Կիւլիկ անուն երեսնամենի, միջահասակ, դեղնահեր, աչօք ծաւի եւ մարմնայոյր կինն եօթը տարիէ ի վեր անյայտ եղած է։

Վերստին կը յանձնարարուի արգոյ Ազգայնոց, որ՝ եթէ յիշեալին ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին որ եւ է տեղեկութիւն ունին, հաճին ուղղակի Պատրիարքարանիս ծանուցանել ի գիտութիւն։

Խաաեան, Ունճեան և Ընկերութեան պատկանող Ատրնա շոգենաւին երկրորդ նաւապետ Պ. Ճիովաննի Սքօբինիչի և Օրիորդ Սամթենիկ Էքշեանի հարսանեաց հանդէսը երէկ շքեղապէս տեղի ունեցաւ լատինաց Սէնդ-Էսբրի եկեղեցւոյն մէջ ի Բանկալդի, կնքահայրութեամբ Աւագ Գաբթանին որ, սակայն, հիւանդ ըլլալով, իրեն փոխանորդ կարգած էր նոյն շոգենաւին առաջին քարտուղար Յարութիւն էֆ. Խընդիրեան։ Պսակի արարողութիւնը լմնալէն ետքը բազմաթիւ հրաւիրեալք Օթէլ-Պէլվիւ գացին, ուր պատշաճ և հիւրամեծար ընդունելութիւնք եղան։ Ժամը տասնին նորապսակ ամոլը Պէօյիւք-Տէրէ գնաց մէկ քանի օր մնալու։

Գոռանեան, Գույումճեան, Թոփալեան, Ֆրէնկեան, Մկրտիչեան, և Պօշնակեան ընտանիքները դառն ի սիրտ կը ծանուցանեն զմահ

ՏԻԿԻՆ ԲԷՐՈՒԶ ԳՈՌԱՆԵԱՆԻ
Մայր Գոռանեան եղբարց

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան այս առաւօտ կնքեց իւր մահկանացուն ի հասակի եօթանասուն ամաց, ի խոր սուգ համակելով իւր զաւակունքը և բոլոր ազգականները։ Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի, 3 օգոստոս, ժամ 8ին, ի Ս. Խաչ եկեղեցին Սկիւտարու, ուր փոխադրեալ է արդէն հանգուցելոյն մարմինը, և պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այս տխուր հանդէսին։

2 Օգոստոս 1893
Սկիւտար Տաղ-Համամ

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղար անուանեցաւ առանձնաշնորհեալ Նահանգաց դիւանին քարտուղարներէն Թէ յգի պէյ։

Երկրորդ կարգի Շէֆագաթ պատուանշան տրուեցաւ Թէնպէքիր Բէժին Տնօրէն տը Ջօկէպ գեներալոմին մօրը՝ Թոմերին տը Ջօկէպ կոմսուհւոյն և Թուրքիոյ փարոսներու վարչութեան տնօրէն Պ. Քօլասի աղջկան՝ Օր. Սէսիլ Քօլասի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Բարձր. Մեծ. Եպարքոսն երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ վեհ. Սուլթանի հրամանները։

ՍՈՖԻԱՅԻ օսմ. կայս. գոմիսէր Բէշիտ պէյ՝ իր կնոջ հիւանդութեան պատճառաւ՝ արձակուրդ ստացած է մայրաքաղաքս գալու։ Ֆէթհի պէյ Ֆրանքօ որ առժամապէս կը յաջորդէ անոր, շաբաթ օրը Պուլկարիա ուղեւորեցաւ։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Ֆրանսայի դատական նախկին նախարար, Ծերակոյտի անդամ և Քրէտի Ֆոնսիէ դրամատան վարիչ Պ. Բօլ Տրվէս, Կ. Պոլսոյ քարափանց շինութեան ձեռնարկու Պ. Տիւպարչի և հրապարակագիր Պ. Մաւթէն Լայա, իրենց աջակից ունենալով Բարիզի, Պրիւսէլի և Ամստերտամի դրամատանց մէկ քանին, Պաղտատի երկաթուղւոյն շինութեան ու շահագործման մենաշնորհը խնդրած են օսմ. կայս. կառավարութենէն։ Խնդրարկուները կ'առաջարկեն աւարտել Կ. Պոլիս-Պաղտատի երկաթուղին, այսինքն շինել Կեսարիայէն Տիարպէքիր, Մուսուլ և Պաղտատ ձգուելիք գիծերն, որք ճիւղեր ունենան Սեւ ծովուն վրայ՝ Սեբաստիոյ, Ամասիոյ և Սամսոնի ճամբով, և դէպ ի Ալյաոի ծովածոցն՝ Ուրֆայի, Մարաշի և Ալէքսանտրէթի ճամբով։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ժողովոյ առաջարկութեամբ Սպարապետի Դուռն որոշած է որ զինուորական բժիշկ հազարապետ Հալիմ պէյ պաշտօնավարէ Գավագի մաքրանոցին մէջ և Ճէմալ պէյ ալ Տարտանէլի մաքրանոցին մէջ և այդ երկու բժշկաց ամսաթոշակներուն վրայ երկու հազարական ղրուշի յաւելում մը ըլլայ։ Այս որոշում մատուցուած է բարձրագոյն վաւերացման։

—Յուլիս 28էն 29, ի Պասրա հընտախտէ մէկ դէպք և մէկ մահ, Յուլիս 29էն 30, ոչ է դէպք ու մահ չէ պատահած։ Ի Սէնդեքիւլիսի առաջնոյն բանուածներին ... մը մեռած է։

—Առողջապահական ժողովն ուրբաթ օրը ի նիստ գումարուելով որոշեց որ Ճիտէն Մասթապա փոյս ժամանող ուղեւորները բժշկաց կողմէ քննուին և անոնց գոյքերն ալ ախտահանման ենթարկուին։

ԿԱՐՆՈՅ կուսակալ Հայտար փաշա, որ քննական պտոյտի համար Երզնկա կը գտնուէր, Նահանգին կեդրոնը վերադարձեր է։

—Առաջին կիմանայ թէ դատի տեղերու կողմէ կարնոյ առեւտրական դատարանին դէմ բողոքուած ըլլալով, Դատական նախարարութիւնը հրամայած է նահանգին ընդհանուր դատախազին այդ առթիւ հարկ եղած քըննութիւնները կատարելով արդիւնքը տեղեկագրել։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Անցեալ չորեքշաբթի գիշեր Կէօրիճէի գաւառին մէջ երկրաշարժէ ցնցում մը զգացուելով գիւղի մը մէջ տուն մը փլեր, սակայն մարդու կորուստ չէ պատահեր։ Վերջերս Կարնոյ մէջ ալ երկու անգամ երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, սակայն արկած չէ պատահեր։

ՍԻՐԲԷՃԻԷՆ ԵԷՏԻԳՈՒԼԷ. — Արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութիւնը արտօնութիւն խնդրեր է Համբօտուտչինութեանց Նախարարութենէն երկրորդ գիծ մը շինել Սիրքէճիի կեդրոնական կայարանէն մինչեւ Եէտի-Գուլէ, որուն բացարձակ պէտք կայ։ Օրական քիւանքինդ կառախումբեր կ'երթեւեկեն, և ընկերութիւնը կը կարծէ թէ այսքան երթեւեկութեան համար միակ գիծ մը հարկ եղած ապահովութիւնը չընծայեր։

ՅՈՎՆ ԲԱՐԲԵՐԱՐՔ. — Եանի Զօղրաֆօ անուն սեղանաւոր մը, որ մէկ քանի օր առաջ մեռաւ, չորս հարիւր ոսկի թողած է Նէաթոլէի Յունաց հիւանդանոցին. Նոյնպէս բաւական գումարներ թողած է իւր ծննդավայրին եղող Պօյաճըգիւղի յունաց վարժարաններուն և Այնօրօզի վանքերէն մէկ քանիին։ Եանի Զօղրաֆօի ամբողջ հարստութիւնը 50,000 ոսկի կը հաշուուի։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ նկատելով որ Պոլսոյ Սուլթան Համամի փողոցը խիստ նեղ է, որոշեր է 8000 ոսկի ծախսել և այդ ճամբան լայնցնել հարկ դատուած շէնքերը գնելով։ Այդ որոշում կը քննուի Պետական Խորհրդոյ կողմէ։

ՍՐԱՄԱՃԷԹԻ գործարանին բացումը տեղի ունեցաւ շաբաթ օր ի ներկայութեան բարձրաստիճան հրաւիրելոց։ Բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց վեհ. Սուլթանին։ Բացման հանդէսէն յետոյ սեղան մը տրուեցաւ հրաւիրելոց։ Այդ գործարան, որուն մենաշնորհն ստացած է Խարինճէյի Մէքթուպճի Միւնիր պէյ, կը գտնուի ի Փաշապաղչէ։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Խոժոռ լրագիրը դարձեալ ապահովիչ տեղեկութիւններ կը հրատարակէ քաղաքին առողջապահական վիճակին վրայ, ըսելով որ անցեալ շաբաթ օրէն ի վեր հազիւ մէկ քանի մարդեր մեռած են կասկածելի հիւանդութենէ, որ պարզ փորհարութիւն է։ Իզմիրի պէս տեղ մը, որ երեք հարիւր հազարի մօտ բնակիչ ունի, մէկ քանի դէպքեր նշանակութիւն չունին։ Խոժոռ զարմանալի կը գտնէ որ հնտախտի լուրն աւելի յոյն լրագիրները կուտան և մեծ մասամբ այդ հիւանդութեան գոյութեանը վրայ պնդողները յոյն բժիշկներն են, մինչդեռ ֆրանսական լրագիրք և եւրոպացի բժիշկներ բացարձակ կերպով կը յայտարարեն թէ Իզմիրի մէջ հնտախտ մը գոյութիւն չունի։ Իբրեւ նախազգուշութիւն՝ քաղաքին մէջ առողջապահական ամեն միջոցներ ձեռք առնուած են։

ԿԱՐՆՈՅ Նահանգին Խտարէի ժողովը հեռագիր մը ուղղելով ի կայս. պալատ, շնորհակալութիւն և երախտագիտութիւն մատուցած է վեհ. Սուլթանին այն շնորհաց համար, որով հրամայած էր որ անցեալ տարուան թանկութենէն վնասեալ ժողովրդեան բաշխուելու համար Ամասիոյ ալիւրի գործարաններէն ալիւր փոխադրուի ի Կարին եւ միանգամայն փոխադրութեան ծախքն ալ շնորհած էր։ Հեռագիրը ստորագրողք ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրած են վասն կենաց վեհ. Սուլթանին։

ԾՈՎԱՅԻՆ Նախարարութիւնը Բ. Դրան մատուցած է այն աղերսագիրն, զոր Պ. Պախ, Արմին էֆէնտի Գարաման եան և այլք մատուցած էին Նաւուղղութիւնը մենավաճառի վերածելով մենաշնորհն իրենց տրուելու համար։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱ. — Առողջապահական վարչութիւնը շաբաթ օր և երէկ հետեւեալ աքերական—հեռագրերն ուղղեց քարանթինայի կայաններուն.

«Կէրչի մէջ հնտախտի դէպքեր պատահած ըլլալով, որոշմամբ առողջապահական խորհրդոյ՝ յուլիս 31էն յետոյ կէրչէն մեկնող նաւերը հնգօրեայ քարանթինայի պիտի ենթարկուին ի Գավաք։

«—Բօթիի մէջ և Նիքօլայէֆի շըրջակայքը հնտախտի դէպքեր պատահած ըլլալով, այդ երկու տեղերէն յուլիս 30էն յետոյ մեկնող նաւերը հսկողութեան տակ պիտի առնուին առողջապահական բժիշկ ունեցող կայանի մը մէջ։

Առողջապահական Խնկլ
ՏՈՔԹ. ՎԻԹԱԼԻՍ

ՎԻԷՆՆԱՅԻ օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Նուսրէթ պէյ առնացաւ Եգիպտացի Հալիմ փաշայի աղջկանը հետ։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Յուլիս 24էն 31, մայրաքաղաքիս ու շրջակայից մէջ 193 մահեր պատահած են, որոց 105ն իսլամ (59 այր, 46 կին), 71ը քրիստոնեայ (39 այր, 33 կին) և 17 հրեայ (13 այր, 4 կին)։

ՀԱՆՔԵՐ. — Սէլանիկի մէկ գիւղին մէջ անթիմուանի հանք մը գտած ըլլան յայտնելով անձ մը կողմէ մենաշնորհ խնդրուած է։ Պետական Խորհուրդը հրաւիրեր է Տիգրան Ալթունեանի էֆէնտին, որ այդ հանքին մօտ քրոմի հանքի մը մենաշնորհն ունի, տեղեկութիւն տալ անթիմուանի նոյն հանքին վրայ։ Տիգրան էֆէնտի Ալթունեանի պատասխանած է թէ ուժ տարի առաջ իւր եղբայրը՝ Առաքել էֆէնտի, այդ հանքը գտնելով՝ թէեւ մենաշնորհ խնդրած, սակայն յետոյ հետամուտ չէր եղած և թէ աղերսարկուին առարկութիւնը, թէ ինք գտած է այդ հանքն՝ անհիմն է։ Պետական Խորհուրդն, յետ խորհրդակցութեանց, որոշած է որ այդ հանքը, թէեւ երբեմն հանուած հանք մըն է, աճուրդի դնելով մենաշնորհն աւելի տուողին տրուի։ Այս որոշում հաղորդուած է Բ. Դրան։

—Նիկոմիդիոյ փլըղախումբերէ միոյն մէջ երեւան եկած արծաթախառն կապարի հանքին մենաշնորհին համար Տէօվլէթեան Գրիգոր էֆէնտիի և ուրիշներու մէջ ծագած անհամաձայնութիւնը՝ Բ. Դրան հրամանաւ պիտի կարգադրէ անտառաց և հանքաց նախարարութիւնը։

ԴԻԱԿ ՄԸ գտնուեցաւ երէկ Օտուն Բաուքի ծովեզրէն, սակայն ոչ ոք ճանաչուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆԻ օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Ապտիւլհագ Համիտ պէյ շաբաթ օրը մայրաքաղաքս ժամանեց արձակուրդով։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դրան շէնքը՝ կայս. Իրատէի համաձայն, սկսուած նորոգուիլ։

ԱՐԿԱԾՔ. — Առջի օրը Այոթէֆանօսի մէջ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Պ. Քըմբրպաշի փոքր տղան կը բնակէր մանկահամբաւ մէջ որուն շուրջը վարագոյր քաշուած էր ժահիճներու դէմ պաշտպանելու համար։ Սենեկին պատուհանները մին բաց մնացած ըլլալով, մինչ հովը երերցուց վարագոյրին մէկ ծայրն, որ մօտը գտնուած կանթեղէն բռնկեցաւ։ Կրակը մահճակալին անցնելով տղուն մարմնոյն այլ և այլ մասերն այրեցաւ։ Թէեւ հարկ եղած դարմանները եղան, սակայն խեղճ տղան 24 ժամ յետոյ մեռաւ։

— Նախընթաց գիշեր Պալաթու Թաղին մէջ երկու հրեայ կիներ իրենց երկու փոքր տղաքները սենեակին մէջ միայնակ ձգած էին և փողոցը կը շաղակրատէին ուրիշ կանանց հետ, երբ տղայոց մօտ գտնուող լամբարը շրջելով հագուստներն բռնկեցաւ։ Մայրերն իմանալով անմիջապէս կրցան կըրակը մարել, սակայն տղոց մարմինները մէկ քանի տեղերէ այրած էին։ Երկու փոքրիկները հրէից հիւանդանոցը տարուեցան, բայց երկու ժամ յետոյ երկուքն ալ մեռան։

—Շաբաթ օրը Ռումէլի Ֆէնէրի գիւղը Պ. Ալֆօնսի տան մէջ Թէյ կը պատրաստուէր ալքօոլի վառարանով մը, երբ ալքօոլը բռնկեցաւ և Պ. Ալֆօնս, Բանայօթ և Լուցիքա անուն սպասուհի մը աշխատելով մարեցին, սակայն երեքն ալ վիրաւորուեցան։ Ասոնցմէ Լուցիքա, որուն վէրքերը ծանր էին, քիչ յետոյ մեռաւ։

ՇՈԳԵՄԱՐԴԸ ԵՒ ՍԸՉԱՆ. — Երէկ գիշեր, ժամը երկուքուկէսին, Թէփէ-Պաշըի պարտէզին մէջ տեղի ունեցաւ վազքի մրցումը համբաւաւոր շոգեմարդուն Պ. Օրթէկաի և Բէյ... հինգ ջրհանկիրներու միջեւ։ Չորս հազարի մօտ հետաքրքիրներ խռնուած էին այս մրցումը դիտելու համար։ Առաջին շրջանին Պ. Օրթէկ անցաւ, բայց քիչ յետոյ ջրհանկիրները մերթ ընդ մերթ անցան։ Տասնըհինգերորդ շրջանին ջրհանկիրներուն երեքը անցած էին, բայց քառասունըեօթներորդին մինակ Սըչանը, (Մաստիչեան Օննիկ) համբաւաւոր ջրհանկիրը մերթ անցաւ, մերթ ետ մնաց։ Պ. Օրթէք իւր արհեստին յատուկ բարակ զգեստներ հագած էր, իսկ Սըչան իւր ամենօրուան զգեստը։ Ամեն մարդ կը կարծէր թէ Սըչան ուժաթափ պիտի ըլլայ, բայց աննկուն ջրհանկիրը ջրեց այս կարծիքը, ինըսունըվեցերորդ շրջանէն անդին միշտ անցնելով շոգեմարդը, որ նուազ ցաւսումով չտեսաւ անոր յաղթանակը տանիլը։

«Կեցցէ Թուլումպաճի՛» աղաղակները թնդացին։

Վազքի պահուն, շոգեմարդը զովացուցիչ ըմպելիներ ուզած էր, իսկ Սըչան չընդունեց իսկ իրեն տրուած ջուրը։

Մրցանակն, 100 ֆրանք, ստացաւ Սըչան։

Յաջորդ կիրակի նորէն մրցում պիտի կատարուի, այս անգամ Թագսիմի պարտէզը և ցորեկ ժամանակ։

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

ԹԷՓԷ-ՊԱՇԸ. — Իտալական Օփէրայի խումբ։ Այս գիշեր Aïda, համանուն օփէրայի բառօտին։

ՊՕՆՓՕՐՍԻԱ. — Իտալական Օփէրայի խումբ։ Այս գիշեր Ruy Blas։

Սարըեար, Եէնի-Մահալլէ, Միսաք աղայի պարտիզի փոքրիկ Թատրոնին մէջ այս գիշեր Թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի Հասան էֆէնտիի օսմ. խումբին կողմէ։ Ներկայացուելիք խաղն է ՇԱՒՐԼԷՐ կամ ՌՈՒՍՏԱ ՉԸՐԱՖ զբօսալի կատակերգութիւն չորս արարուածով և երկու պատկերով։ Մէկ արարուածով զաւեշտ մը պիտի յաջորդէ այդ կատակերգութեան։

Գիները շատ չափաւոր են. տասը և հինգ ղրուշ։

ՎՐԻՊԱԿ. — «Մասիս»ի վերջին թուոյն մէջ «Ահ, սա կիները», վիպակին տակ Յ. Ալփիար ստորագրութիւնը տպագրական սխալով մը Յ. Լափիար տպուած էր։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՌՈՄ, 12 Օգս. — Երէկ իրիկուն բուռն երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ ի Մաթինադա։ Հեռագրատունը կործանեցաւ։ Վնասն յոյժ մեծ է։

ՊԵՐԼԻՆ. — Կայսրն զկոմս Արթուր Վէնէր (Բողէնի վարչութեան բարձրագոյն պաշտօնատարներէն մին) յաջորդ կարգեց Պարոն ֆոն Մալցանի, որ հրաժարած է կայսրութեան գանձային նախարարի պաշտօնէն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 13 Օգս. — Պրայլա, 14 նոր վարակեալ, 6 մեռեալ, 5 բուժուած, 40 հիւանդ։ Սուլինա, 24 նոր, 11 մահ, 1 բուժում, 40 հիւանդ։ Ջերնավոտա 3 նոր, 2 մեռեալ, 9 հիւանդ։ Պատերազմական նախարարը զինուորական բժշկապետին հետ այցելեց վարակեալ տեղերը։

ԼԵՄՊԵՐԿ. — Մէկ—երկու նոր մահ հընտախտէ կալիչեոյ վարակեալ տեղերը։

ԳԱՀԻՐԷ. — Նախարարութեան մէջ ծագած տարաձայնութիւնք վերջ գտած ըլլալով, նախարարական փոփոխում մը այնքան հաւանական չէ հիմա։

ՎԻԷՆՆԱ. — Լիխտէնշթայնի Յովհան Բ. տիրող իշխանն, որ ի Մորաւիա որսի կը պարապէր, ծունկէն վնասուած ըլլալով, պիտի փոխադրուի Վիեննա։ Եւրոպիոյ ամենահարուստ իշխաններէն մէկն է սա՝ 54 տարեկան։

ՀՌՈՄ. — Կասկածելի հիւանդութեամբ երեք մարդ մը մեռաւ։ Իսկ Բոբելո Ռոմանօ կ'ըսէ թէ նոյն հիւանդութեամբ մի քանի անձինք բռնուած են Հռոմայ մէջ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Լա Քորինոս գաւառին գիւղի մը մէջ հնտախտէ հինգ մարդ մեռաւ։

ՎԻԷՆՆԱ. — Պուլկարիոյ կողմէ ի գործ դրուած քարանթինայի անօրինութեանց պատճառաւ, Դանուբի Շոգենաւային Ընկերութիւնն իւր նաւուց ընթացքը փոփոխեց։

ՓԱՐԻԶ. — Կ'ըսուի թէ նախարարաց խորհուրդն իսկ չպիտի տայ Պ. Տիւբայի տեարքին հրատարակմամբ ծագած խնդրոյն. (այսինքն՝ մարդը դատի չպիտի ենթարկէ ի խնդրոյ արդի նախարարութեան)։

Ամփոփում

ՂԱԼԱԹԻԱ, 2 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑԻՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 ¾
3 » Փարիզի »		23

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Եօլի հանկոյ զող. (Միապ. Դ. Մէրի)		23 35
Բեւրսի մէջ		— —
Առաւօտուն բացուելուն		23 36
Կէս օրին		23 37
Թանկիյամթ Ռամանիէ եօլի հանկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑԻՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Թին Մէրի		54
»		33
»		24 15

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 30
Պանք տը Քօնս.	» »	3
Օսս. Շանմ է փալէօր.	» »	2 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 27
Թրամուէյ	» »	182 ½
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	315
Ռումէլիի Երկաթուղի	» Ֆր.	95 25
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		38

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 12 Օգոստոս

Ֆրանսական Թանք 3 %	98 95
» » 4 ½ %	104 47
Օսմանեան քօնսօլիտէ Մէրի Դ.	22 07
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	482 81
Արիօրիթէ Թիքըր (1890)	—
Օսմանեան Երկաթուղի	86
» Րէժիի բաժնեթուղթ	381 87
Պանք Օթօման	568 12
Քրէտի Լիոնէ	773 75
Իտալական Թանք 5 %	86 65
Եգիպտական միացեալ	504 68
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 340
Օսմանիէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	410 62

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Օգոստոս

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 06
Օսմ. » Մէրի Դ.	21 62
» » » Ա.	54
» » » Բ.	33
» » » Դ.	22 50
Օսմ. փոխառութիւն 1871	96 75
Փոխառութիւն 1877 (Էֆթանս Լօն)	95
Պանք Օթօման	12 62
Այտընի երկաթուղի	12
Գասապայի երկաթուղի	13 37
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիյէ)	99 50
» առանձն. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմանիալ (փոխառ. Ռոտշիլտ)	102 50
Հելլենական 5 %	35
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 536

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Օգոստոս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 30
» Փարիզի	49 60
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	186 50
» Երկաթուղի	48

ՊԵՐԼԻՆ, 11 Օգոստոս

Օսմանեան Երկաթուղի	80 70
Օսմ. Րէժի	199
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 255
» Փարիզի	80 40

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՏԵԱՌՆ ԵՂԲԱՅՐ ԵՒ ՄԵՐ ԱՌԱՔԵԱԼՔ

Գաւառներէն կը տեղան այլ և այլ կրօնական անպէտ հարցումներ, որոց անհնար է պատասխանել, վասն զի Արեւելքի սիւնակներու մէջ գրուելու արժանի չեն (*)։ Այս անգամ երկու կարեւոր հարցում եղած է, այսինքն Քրիստոս եղբայրներ ունէ՞ր և թէ Հայք զաՆի՞ Առաքեալ ունեցած են։ Որքան կարելի է համառօտ, աւասիկ կը գրուի այս կրօնական նիւթին վրայ, որ հետաքրքրական է և կարժէ լսել թէ Հայոց Եկեղեցին ո՞րպէս կը դաւանի թէ Յիսուս եղբայրներ ունէր կամ չունէր, և Տօնացոյցը ո՞ր Առաքեալները նշանակած է իբր մերը։

Թէեւ Շնորհալի կը կարծէ թէ Յակոբոս և Յովսէփ, Սիմոն և Յուդա էին Յովսէփայ նախորդ կնիկէն ծնուած որդիներ, նախ քան զՄարիամ, այլ հաւանական եւս է, որպէս կը մեկնեն ուրիշներ, թէ սոքա էին Մարիամայ քեռորդիներ, որոց մայրը յանուանէ կը յիշեն Յովհաննէս (ԺԹ. 25), Մատթէոս (ԻԷ. 56) և Մարկոս (ԺԵ. 47)։ Ուրեմն սոքա էին Յիսուսի ազգական և կ'անուանուէին ըստ Հրէական սովորութեան «Եղբարք Տեառն» (Ղկս. Ժ. 10, Ծննդ. ԺԱ. 11, ԺԲ. 5, ԺԳ. 12—16, ԻԷ. 29—37, ԻԹ. 10. 12. 15, ԺԳ. 8, Եւ. ԽԹ. 7) եւայլն։

Նոյնպէս շատեր Յակոբոս ու Յուդայ՝ մի և նոյն այն անձերը կը կարծեն, որք կը յիշուին առաքելական դասակարգին մէջ, մինչ Յովհաննէս կը գրէ թէ «Եւ իւր եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ ի նա» (Է. 2—6), եւ թէ սոքա ուրոյն կը յիշուին յետոյ (Գործք Ա. 13—14, Ա. Կորնթ. Թ. 5)։ Ուրեմն սոքա ապա հաւատացած և մտած են 72 աշակերտաց թուոյն մէջ։ Յակոբոս ունի կաթողիկեայ մէկ թուղթ Նոյնպէս և Յուդայ։ Յակոբոս եղած է առաջին եպիսկոպոս Երուսաղէմի և անդ նահատակուած։ Ունէր մեծ յարգ, վասն զի Յիսուս յատկապէս յետ յարութեան իւրոյ առանձին նմա երեւցած էր (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 7), ուստի էր միշտ գահերէց առաքելական ժողովներուն մէջ (Գործք. ԺԵ. 13, ԻԱ. 18), ոչ թէ Պետրոս, որպէս կը քարոզէ Հռոմայ Եկեղեցին։ Սա կը կոչուէր առաքեալ (Գաղ. Ա. 19), ինչպէս կը կոչուէին Պօղոս և Բառնաբաս եւս (Գործք. ԺԴ. 13)։ Յովսէպոս՝ հրեայ նշանաւոր պատմագիր զսա «Արդար» կ'անուանէ։

Իսկ Յուդա քարոզեց ի Միջագետս և յԵդեսիա, Ս. Աբգարը բժշկելէ յետոյ գնաց ի Հնդիկս և ի վերադարձին սխրալի հանդիպում մը ունեցաւ Բարթողիմէոս առաքելոյն և բլուրն Արտաշատու, Նահատակեցաւ ապա և թաղուեցաւ յՕրմի։ Ուրեմն Հայք երեք ունեցած են առաքեալ, Յուդա—Թադէոս կամ Ղեւի, Բարթողիմէոս—Նաթանայէլ 12էն և այս Յուդայ-Թադէոսը 72էն։ Բոլոր հին ճառընտիրներն ու առաքելական կանոնք և նոյն իսկ Հերոնիմոս, նշանաւոր մատենագիր ի Դ. դարու, —թող մեր Եկեղեցւոյ յիշատակութիւնն, որ միշտ Թադէոսը կը նախադասէ Բարթողիմէոսէն, —կը հաստատեն թէ այլ է Յուդա-Թադէոսն որ Սանդուխտ կուսէն յետոյ զրաւեցաւ ի կեսար, և այլ է Յուդա որ բժշկեց Ս. Աբգարը։ Շփոթութիւնն է Խորենացիի ձեռամբ եղած, որ Եւսեբէոսէն ընթեռնլով թէ Յուդա-Թադէոս Աբգարն է բժշկած, կարծեր է թէ նոյն իսկ սոյն առաքեալն է Սանդուխտէն յետոյ նահատակուող միւս Յուդա-Թադէոսը։

ՆԱՀԱՊԵՏ

(*) Զորօրինակ, «խողերուն փորն ի՞նչու մտան դեւերը»։ Կ'երեւի թէ այդ դեւերէն մէկն այդ հարցումն ընողին փորն է մտեր, որով այդ մարդն եկեր մինչեւ Պոլիս կը հարցնէ։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

Վ. ՃՈՒԱՂԻՐ

ՎՃՌԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ԴԱՏԺԱԿԱՆ ՃԻՒՂԻՆ

(Շարունակութիւն շաբաթ օրուան թիւէն)

Որոշեալ օրը ամբաստանեալք բանտէն բերուեցան։ Ներկայ էին իրենց պաշտպան փաստաբաններն ինչպէս նաեւ ընդհանուր դատախազ Մէհմէտ Արիֆ պէյ և փաստաբան Պէքիր Րահմի էֆէնտի, որ Էնկիւրիի հետագրական ընդհանուր տնօրէնին կողմէ փոխանորդագրով մը եկած էր։ Նոյնպէս ներկայ էր Հանրային Պարտուց վարչութեան դէտերէն Իզզէթ։

Հրապարակային դատաստանի շարունակութիւնն սկսուելով՝ կարդացուեցաւ նախորդ նստի ատենագրութիւնը։ Կէմրէկցի Սեւմալօղլը Համբար, որուն անունը նշանակուած էր վկաներու ցանկին մէջ, բնակավայրը ցոյց տրուած չըլլալով եկած չէր։ Առ այդ հարցուեցաւ ընդհանուր դատախազի կարծիքը։ Պատասխանեց թէ կատարուած բանակցութիւններէ հասկցուած էր որ Սեբաստիայէն բաւական ատենէ ի վեր մեկնած էր և կարելի չէր եղած ստուգել թէ ո՞ւր կը գտնուի, ուստի, ըստ օրինի բերուիլն անկարելի ըլլալով, պահանջեց որ անոր ատենագրեալ յայտարարութիւնները կարդացուին։ Ընդհանուր դատախազի այս պահանջն օրինաւոր դատուելով, վերոյիշեալ Համբարի ատենագրեալ յայտարարութիւնները կարդացուեցան և հասկցուեցաւ թէ գիւղէն՝ Կէմրէկի բնակիչներէն Բէնլօ Յակոբ հայ ըլլալով և քարոզիչ Մարտիրոս ալ բողոքական, իրարու հակառակ եւ հետեւաբար գժտած էին։ Ինք Թէնսօ դաւառակը գտնուած պահուն, Մարզուանի Գօլէճի ուսուցիչներէն Թումաեան Կարապետ եւ Գայաեան Յովհաննէս Կէմրէկ եկեր և զանոնք հաշտեցուցեր են, յետոյ Պիւրհան գացեր են՝ նոյն գիւղացի Զարիֆօղլը Օհանի հարսանիքը պատուել բռնելով։ Ինք ալ իւր մէկ քանի խոլամ ընկերներով Պիւրհան երթալով եղած հրաւէրի մը վրայ հարսանեաց հանդէսին գացեր է։ Հոն քիչ մը ատեն կենալէ յետոյ ինք գործով ուրիշ տեղ գացեր է եւ վերոյիշեալ անձինք հոն մնացեր են։ Վերջը Վանտիր ու Սիգիր գիւղերն այցելելէ եւ Պիւրհան վերադառնալէ յետոյ, Շարգըլլայի ճամբով Սեբաստիա գացեր է։ Յետոյ Յակոբ Բէնլօ ու քարոզիչ Մարտիրոս Կէմրէկ դառնալով՝ սկսեր են իրարու հետ ստէպ տեսնուիլ։ Իւր իմացածին նայելով՝ Միրայր կոչուած մարդ մը, որ իւր ժամանակին մեծ մասը կ'անցընէր Կեսարիոյ մօտ գտնուած Տէրէքվէնքի վանքին մէջ և խռովարարական կազմակերպութեանց համար այդ կողմերը կը պտտէր, իրենց գիւղը երթեւեկելով Բէնլօ Յակոբի ու քարոզիչ Մարտիրոսի հետ կը տեսնուէր եղեր։ Ազգարարութեանց փակցուելէն մէկ քանի օր յետոյ Միրայր ու Յակոբ Բէնլօ՝ Թալասէն Կէմրէկ գացեր են։ Յակոբ Բէնլօ ու քարոզիչ Մարտիրոս՝ խռովարարական խումբին ու ազգարարութեանց փակցուելուն վրայ թէ՛ տեղեկութիւն ունէին և թէ մասնակցած էին այդ գործերուն։ Այս յայտարարութիւններն ըրած Թօմականէն վեց ամսոյ չափ առաջ Սէզեր գիւղը երթալուն տեսեր է վրացիի տարազով երկու ձիաւորներ, որք թէեւ իրեն մօտէն չէին անցեր, սակայն ասոնց ընթացքէն վախցեր և կարծեր է թէ Զօլլու անուն աւազակն է։ Յետոյ տեսնուելով Թալասցի յոյնի մը հետ, որուն անունը չգիտեր, նկարագրեր է այդ երկու ձիաւորներու ձիեն ու ընթացքը։ Յոյնն ըսեր է թէ ատոնք Զօլլուն չեն, այլ Մարզուանի խռովարարական ընկերութեան կողմէ ընկերութեան անուամբ աւազակութիւն ընող Կիւրինցի Թորոսէ կամ Ֆէրհատէ, Թալասցի Փանոսէ, Աչըճ Բարսեղօղլը Կիւլպէնկէ եւ ուրիշ հայէ մը բաղկացեալ չորս նշանաւոր աւազակներէ երկուքն ըլլալու են և թէ այդ աւազակներ՝ երկու ամիս առաջ իրենց միւս ընկերներով Թալասի աղտանքի տէր Իզզէթի ձին, ժամացոյցն ու պայուսակը կողոպտեր և փոխարէն անոր ձի մը տուեր են։ Համբար ըսած է նաեւ որ ատոնք տե-

սած պահուն վրացիի հագուստ հագած էին, հետեւաբար եթէ նորէն տեսնէ չպիտի կրնայ ճանչնալ:

Հարցուեցաւ ամբաստանեալներէ Յակոբ Բէհլօի, Քարոզիչ Մարտիրոսի, Թումայեան Կարապետի, Գայաեան Յովհաննէսի, Թորոսի և Կիւլպէնկի թէ վերոգրեալ վկայութեան դէմ ի՞նչ պիտի ըսէին: Յակոբ Բէհլօ ու քարոզիչ Մարտիրոս ըսին որ, թէեւ Թումաեան ու Գայաեան էֆէնտիներու կողմէ եղած միջամտութեամբ ու խրատներով իրենց մէջ եղած ցրտութիւնն ու գժտութիւնը անհետացած էր և թէ Համբար ինքզինքը ազատելու համար այդ կարգի զրպարտութիւն մը կ՚ընէր, սակայն անոր ըսածները չէին ընդունիր: Կիւլպէնկ ու Թորոս ալ ըսին թէ ո՛չ Համբարին հանդիպած են եւ ո՛չ ալ այդ տեսակ խռովարարական ընկերութեան մը անուանը ատեղակութիւններ ըրած են, հետեւաբար վկային այդ յայտարարութիւնը իրենց համար նշանակութիւն մը չունի: Թումաեան ու Գայաեան ալ ըսին թէ այդ յայտարարութեան մէջ իրենց դպչելու կէտ մը չկայ, որովհետեւ իրենք արդէն մանրամասնօրէն պատմած են թէ Պիւրհան գացած և թէ Յակոբի ու Մարտիրոսի միջեւ համաձայնութիւն գոյացնելու համար միջնորդած են:

Ամբաստանեալներէ Անտոն Ուշտունիի ցոյց տրուեցաւ հայերէն գրով այն վկայականն, զոր Աթէնքի Հնչակեան խումբէն ստացած էր և որ կը գտնուէր գրաւեալ թուղթերուն մէջ: Ուշտունի հաստատեց թէ այն վկայականն էր, զոր ստացած էր նոյն խումբէն, զոր ցոյց տուած էր Կեսարիոյ խռովարարներուն և Մարզուան ղրկելով վաւերացնել տուած էր:

Այդ վկայականի վաւերացեալ թարգմանութիւնը կարդացուեցաւ: Թուղթին վրայ կը գտնուէր Եւրոպայի կեդրոնին մէջ գտնուող Հնչակեան յեղափոխականաց դրոշմը, 29 յուլիս 1892 թուականն, 63 թուահամարը և «վկայագիր» խորագիրը: Պարունակութիւնն էր հետեւեալը. «Սոյն վկայականին տէրն՝ Անտոն Ուշտունի՝ յեղափոխականաց գործադիր պաշտօնեայներէն է»: Տակը գրուած էր «Յանուն Հնչակեան կեդրոնական յեղափոխականաց. Անլարեան» ստորագրութիւնն և յեղափոխական ինչ ինչ նշաններ և «Հնչակեան խումբ» խօսքերը կրող կնիք մը:

Հարցուեցաւ Ուշտունիի թէ նոյն թուղթին մէջ գրուած Անլարեան ստորագրութիւնը անձի մը իսկական անունն ու ստորագրութի՞ւնն է, թէ ոչ խումբին խռովարարական անդամներէն միոյն ծածկանունն, որ այդ անուամբ կուզէ ինքզինքը ծածուկ պահել: Նոյնպէս եթէ ծածկանուն է, զայն կրող անձին բուն իսկ անունն ի՞նչ է և թէ թուղթին մէջ գտնուած ստորագրութիւնը պէտք է որ սովորաբար այդ ա՞նձը դնէ, թէ խումբին մէջ գտնուող ամեն անձ կրնայ գրել, ի հարկին դատական քննութենէ խուսափելու համար:

Ուշտունի պատասխանեց որ այդ անուն և ստորագրութիւն թէեւ Աթէնքի խումբին անդամներէն միոյնն է, սակայն ո՛չ անոր անձը կը ճանչնայ և ոչ ալ անունը գիտէ, թէ խումբին մէջ միայն գրչին ու կնիքին կարեւորութիւն կը տրուի և գիր ու ստորագրութիւն ամենուն կողմէն կրնայ գրուիլ, այսինքն Անլարեան ծածկանունն և այն անձին անունը գրուած նամակներ ու գրութիւնք և թուղթերուն նոյն անձին կողմէ թուագրուած ու ստորագրուած ըլլալը, թղթակիցք և այն անձինք, որոց ղրկուած է, բնաւ նկատողութեան ու քննութեան չեն առներ:

Նախագահն, ըստ օրէնի իր ունեցած արտօնութեամբ, դատարանէն դուրս հանել տուաւ ամբաստանեալներէ Թումաեան Կարապետը: Յետոյ, Գայաեան Յովհաննէս հարցաքննուելով ըսաւ թէ մէկ անգամ միայն Կեսարիա գացած էր Թումաեան Կարապետի հետ, կարգադրելու համար Պիւրհանցի Յովհաննէսի հետ ունեցած հաշիւը, թէ ի Կեսարիա Եաղուպեան Քերովբէի տունն, ուր հիւրընկալուած էին, բողոքականներ ու հայեր եկեր են, որոց հետ տեսնուեր են, թէ մէկ քանի տեղեր փոխադարձ այցելութիւն տուեր են, սակայն չյիշեր թէ ո՛ւր, թէ ինք Մարզուանի Քոլէճ վարժարանին մէջ հայ լեզուի ու գրագիտութեան ուսուցիչ է և ցարդ կը պահէ նոյն պաշտօնը, թէ այդ վարժարանին մէջ սասանի չափ ուսուցիչներ կան, սակայն Գայաեան մականունով ուրիշ ուսուցիչ մը չկայ և թէ իր ընտանեաց մէջ Ծիվան անունով մարդ չկայ:

Ամբաստանեալներէ Տէօքմէճեան Բարսեղ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ ըսած էր թէ Արզմանօղլու Յովհաննէսէն իմացեր է որ նոյն ընկերութեան նախագահն է Թումաեան Կարապետ և քարտուղարն ալ Գայաեան Յովհաննէս և թէ Թալասցի Տապպաղեան ժամագործ Յակոբ գրգռած էր զինքը՝ խռովարարական ընկերութեան անդամակցելու համար: Այս կէտերուն վրայ բացատրութիւն ուզուեցաւ Տէօքմէճեան Բարսեղէն, որ պատասխանեց թէ Տապպաղեանի կողմէ եղած թելադրութեան համար ըսածները ստոյգ էին, սակայն Թումաեանի ու Գայաեանի համար Արզմանօղլը Յովհաննէսէն բան մը չէր իմացած: Կեսարիոյ կառավարիչը թուղթ մը ցոյց տալով իրեն հրամայած էր վաւերացնել թէ այդ թուղթին տակ գտնուած ստորագրութիւններն Թումաեանին ու Գայաեանինն են, ինք ալ ըստ այնմ ստորագրեր է նոյն թուղթին տակ գտնուած ծանօթութիւնը: Բայց և այնպէս խռովարարական ընկերութեան անդամք, իրենց կանոնին համաձայն, պէտք չէ որ զիրար ճանչնան և ինք ալ այդ պատճառաւ չգիտեր թէ Մարզուանի խռովարարական խումբն որոնցմէ՞ կը բաղկանայ: Արզմանօղլը Յովհաննէս ալ յայտնեց թէ այդ տեսակ բան մը ըսած չէր Տէօքմէճեան Բարսեղին:

Ամբաստանեալներէ Ճէվահիրճեան Ռուբէնի ցոյց տրուեցան քննութեան առընթերկայգրերու հետ գտնուած այն երեք հայերէն թուղթերն, խնդրակի ձեւով երկու գրութիւններն և հայերէն նամակն, զոր ինքն յանձնած էր Կեսարիոյ կառավարչին: Ռուբէն հաստատեց թէ այդ թուղթերն էին Մարզուանի խռովարարաց ընկերութենէն Կեսարիա ղրկուած երկու նամակներ, որոշումնագիր մը և խռովարարական ընկերութեան կանոնագիրն ու հիմնական օրէնքները: Կարդացուեցան այդ թուղթերու վաւերացեալ թարգմանութիւնները: Առաջինն մին կը կրէր 26 հոկտեմբեր 1892 թուականն եւ կնքուած էր Փոքր Հայաստանի Հնչակեան յեղափոխականաց կեդրոնական ժողովոյ կնքով եւ գրուած էր Մարզուանէն առ կեդրոնն Կեսարիոյ, ծանուցանելով որ սուրբ գործը զօրացնելու համար եւրոպական ժողովներէ առնուած հրահանգներու համաձայն, այդ գրով ղրկուած որոշմանց պատասխանները պէտք է բացորոշ կերպով ղրկել կեդրոնական գումբէին: Այդ նամակին ներքեւ կար ծանօթութիւն մը, որով կը հաստատուէր թէ այդ գիր բուն իսկ այն նամակն է զոր Մարզուանի բողոքականաց վարժարանի ուսուցիչներէն Կարապետ Թումաեան ու Ծիվան Գայաեան, ընկերութեան յատուկ իրենց ստորագրութեամբ, այսինքն Մինէ Թումաեան եւ Վահրամ Գայաեան, ղրկած են Կեսարիոյ ընկերութեան: Այդ ծանօթութիւնն ստորագրած են Բարսեղ Տէօքմէճեան, Կարապետ Ալաճաճեան, Յակոբ Ճէպիտճիլիքեան, Քերովբէ Փափազեան եւ Անտոն Ուշտունի:

Նամակին կցուած խռովարարական հրահանգը կը պարունակէր «Հնչակեան յեղափոխականաց ատեանին որոշումը» խորագիրը: Նոյնպէս թէ առաջին նիստը սեպ. 11ին գումարուեր է, որուն ներկայ գտնուեր են Մարզուանէն՝ Պ. Մինէ ու Պ. Վահրամ, Սեբաստիայէն՝ Պ. Արծրունի, Եւդոկիայէն՝ Պ. Բագուկ, Ամասիայէն՝ Պ. Աչօտ, Եոզղատէն՝ Պ. Քարբիչ, Կեսարիայէն՝ Պ. Բանտօ, Զօրումէն՝ Պ. Գայլէր, Սունգուրլըէն՝ Պ. Էմրօք և Հաճըքէօյէն՝ Պ. Վիչէն, թէ այդ նիստերուն ներկայ չեն գտնուեր Քէօբրի ու Կէմրէկ գիւղերու երեսփոխանք, թէ ժողովն նախ ձեռնարկելով նախագահի ու քարտուղարի ընտրութեան, այդ անձերէն Մարզուանի երեսփոխան Պ. Մինէ նախագահ ընտրուեր է եւ Պ. Վահրամ՝ քարտուղար, թէ երեսփոխանաց յանձնարարագրերը կարդացուեր են, թէ Մինէի ու Վահրամի պաշտօնները ընդունուեր են, թէ երեսփոխանաց հանգամանքին նկատմամբ ինչ ինչ գործողութիւնք կատարուեր են և թէ համար պահանջուեր է որ նախորդ նստին մէջ տրուած որոշումը գործադրելու համար իւրաքանչիւր մասնաճիւղերու կողմէ ի՞նչ եղանակաւ ջանքեր եղած են: Երկրորդ նստին, որ տեղի ունեցեր է սեպտեմբեր 12ին, ինչ ինչ խնդրոց քննութիւնն որոշուեր է: Երրորդ նստին՝ սեպտեմբեր 13ին որոշուեր է ծանուցանել պաշտօնէից որ անմիջապէս ջանան գործադրելու նախորդ որոշումները զորս ժամանակին գործադրելու համար թերացած և թուլ շարժած էին, թէ ժողովոյ խորհրդակցութեան ենթարկեալ խնդիրներն որոշուելով ըստ այնմ եօթը խնդիրներ արձանագրուեր են եւ թէ այդ խնդիրներու վրայ խորհրդակցութիւնք կատարուելով որոշուեր է Ա.—Փոքր Հայաստանի նահանգին կեդրոնական խումբին մէջ կազմեալ ժողովն իրաւունք ունի հսկելու բոլոր գումբէներու գործառնութեանց վրայ, եւ որովհետեւ նահանգին սուրբ գործն ամեն կերպիւ յառաջխաղացմէն եւ վիճակին վրայ հսկելու իրաւունք ունի, շրջան քննիչի մը պէտք պիտի ունենայ իր տրամադրութեանը ներքեւ փոքր խումբ մը ունենալու պայմանաւ: Այդ գործերու յատուկ դրամական պէտքերը ապահովցնելու համար, իւրաքանչիւր յանձնախումբ կանխիկ որոշեալ գումար մը եւ ամսաթոշակ մը վճարէ: Բ.—Ժողովն՝ անմիջապէս շրջան քննիչ մը կարգէ ամեն բանի ամեն կերպիւ կարող եւ կարելի եղածին չափ շուտ պաշտօնին ըսկսել տայ: Գ.—Ինչպէս որ շատ ժամանակէ ի վեր մտադրուած է, Պօֆիոզալ անուն լրագիր մը հրատարակել տասնըհինգ օրը մէկ անգամ հրապարակ հանուելու պայմանաւ: Դ.—Իր հրամանին տակ գտնուելու պայմանաւ առ մէկ նուազն ձի ունենալ շրջան քննիչին և ի հարկին խումբերու տրամադրութեանը ներքեւ գտնուելու համար: Ե.—Ամեն մասնաճիւղ պարտաւոր ըլլայ առաջին ազդարարութեան մինչեւ նոյեմբեր մէկ ստակ ղրկել զէնքի համար: Զ.—Ժողովին այն մէկ քանի ծածուկ որոշումներն զորս միայն երեսփոխանք պէտք է գիտնան եւ որոց համար պէտք է որ խիստ մեծ զգուշութիւնք մը ըլլայ:

Կեսարիոյ Հնչակեան մասնաժողովին ուղղեալ նամակը, որ գրուած էր Մարզուանէն, կը կրէ նախագահ Մինէ ու քարտուղար Վահրամ ստորագրութիւններն եւ Փոքր-Հայաստանի Հնչակեան խռովարարաց կեդրոնական ժողովոյ կնիքը: Նամակին մէջ գրուած էր թէ Կեսարիայէն 31 հոկտեմբեր 1892 եւ 20 հոկտեմբեր 1892 թուականաւ ղրկուած այս վկայագիրը, զոր Ուշտունի ստացած էր Եւրոպիոյ կեդրոնէն, քննուած եւ հաստատուած է թէ ամեն կողմերը ճիշդ են եւ գրուած Եւրոպիոյ Հնչակեան կեդրոնէն եւ թէ վկայականով եկած մարդը վստահելի է: Իբրեւ յետ գրութեան գրուած է որ նախապէս ղրկուած հրահանգներու պատասխանը ղրկելու ջանան եւ վերադարձուած այդ վկայականը յանձնեն Ուշտունիին: Դարձեալ Բարսեղ Տէօքմէճեան, Կարապետ Ալաճաճեան, Յակոբ Ճէպիտճիլիքեան, Քերովբէ Փափազեան եւ Անտոն Ուշտունի այդ նամակին տակ իրենց ստորագրութեամբ վաւերացուցած են թէ այդ այն նամակն է որ Մարզուանէն իրենց գրուած է Մարզուանոու բողոքականաց վարժարանի ուսուցիչներէն Թումաեան Կարապետի ու Գայաեան Յովհաննէսի ընկերութեան յատուկ՝ Մինէ ու Վահրամ ստորագրութեամբ:

«Հնչակեան յեղափոխականաց մասնաճիւղերու կանոնագիր» խորագիրը կրող թուղթն ալ կարդացուեցաւ: Այդ թուղթ կը պարունակէր ամբաստանութեան նիւթ եղող գործոց մասին վարչական ու զինուորական կազմակերպութիւնները: Նոյնպէս թէ իրենց խռովարարական նպատակներուն հակառակ գործողները պիտի սպաննուին խումբին աւագներուն կողմէ, որոց գործադիր պաշտօնեայ անունը տրուած է: Նոյն թուղթը լի է այս և ուրիշ տեսակ գրգռութիւններով և ապստամբական ու յեղափոխական գաղափարներով և կը պարունակէ բազմաթիւ գլուխներ ու յօդուածներ:

Այն թուղթն, որուն խորագիրն է «Հիմնական կանոնագիր Հնչակեան յեղափոխականաց», կը պարունակէ խել մը սնոտի ու վնասակար գլուածքներ՝ Հայաստան կազմակերպելու խռովարարական գաղափարը հիմ բռնելով՝ հայ հասարակութեան մտքերուն մէջ այդ փափաքը ներշնչել և այդ հասարակութիւնը գրգռել յեղափոխութեան և ապստամբութեան:

Այդ երկու նամակները և որոշմնագիր, կանոնագիր ու օրինագիր կոչուած թուղթերը ցոյց տրուեցան ամբաստանեալներէ Ճէվահիրճեան Ռուբէնի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ալաճաճեան Կարապետի, Ճէպիտճիլիքեան Յակոբի ու Անտոն Ուշտունիի որք հարցաքննուեցան:

Ասոնցմէ Ճէվահիրճեան Ռուբէն ըսաւ թէ այդ գրութիւնք Մարզուանէն Փափազեան Քերովբէի եկած և անոր կողմէ իրենց տրուած էին, թէ ազդարարութեանց դէպքին վրայ կատարուած խուզարկութեանց պահուն ինք Կեսարիոյ կառավարչին յանձնած էր զայնս, թէեւ առաջուընէ ի վեր Փափազեան Քերովբէէ ու Ճէպիտճիլիքեան Յակոբէ լսած էր թէ խռովարարական ընկերութեան կեդրոնը Մարզուան է և նոյն տեղի ժողովին նախագահը Թումաեանն է և քարտուղարը՝ Գայաեան, սակայն Թումաեանի ու Գայաեանի ո՛վ ըլլալը չէր ճանչնար և այդ թուղթերը կառավարութեան յանձնելէ յետոյ Փափազեան Քերովբէ ըսած էր թէ ատոնք բողոքականաց վարժարանի ուսուցիչներէն Թումաեան Կարապետ ու Գայաեան Յովհաննէսն են, ուստի Քերովբէի ըսածին և թէ Կեսարիոյ կառավարչին կողմէ եղած հրամանի մը վրայ՝ ստորագրած ու վաւերացուցած էր նոյն նամակներու տակ գտնուած ծանօթութիւնները:

Ալաճաճեան Կարապետ, Տէօքմէճեան Բարսեղ և Ճէպիտճիլիքեան Յակոբ ըսին թէ իրենք այդ թուղթերէն և Մարզուանոու խռովարարաց նախագահէն ու քարտուղարէն բնաւ տեղեկութիւն չունին և թէ Ճէվահիրճեան Ռուբէնի կողմէ կառավարութեան յանձնուած այդ թուղթերու ներքեւ գտնուած ծանօթութիւնները վաւերացուցած և ստորագրած էին իրեն եղած հրամանի մը վրայ: Հարցման մը պատասխանելով ըսին թէ իրենք թէեւ խռովարարութեան կեդրոն եղող Մարզուանի հետ թղթակցած էին՝ խռովութեան գործին տարածման համար և թէ անկից եղած պահանջման մը վրայ Արզմանօղլը Յովհաննէսն իբրեւ երեսփոխան Մարզուան ղրկած էին, սակայն իրենց բանակցութեանց միջնորդը Փափազեան Քերովբէն էր թէ անկից եղած գրելոյցները այս վերջինը իրենց կը հաղորդէր և իրենք ալ պէտք եղածն ի գործ կը դնէին, որով ո՛չ Մարզուանէն եկած թուղթերէն տեղեկութիւն ունին և ոչ ալ Մարզուանի խռովարարաց խումբին անձերէն ու անուններէն: Ասոնցմէ Ճէպիտճիլիքեան Յակոբ ըսաւ թէ չէր յիշեր որ Թումաեան Կարապետի և Գայաեան Յովհաննէսի նկատմամբ բան մը ըսած ըլլայ Ճէվահիրճեան Ռուբէնին: Անտոն Ուշտունի ըսաւ թէ ինք թէեւ գիտնալով որ Մարզուանի մէջ խռովարարական խումբ մը կայ, իր վկայականը Կեսարիոյ խռովարարական մասնաճիւղին միջոցաւ ղրկել տալով վաւերացնել ու վերադարձնել տուած էր, սակայն չէր գիտեր թէ Մարզուանի խումբին նախագահը, քարտուղարն ու անդամներն ո՞վ էին և թէ քննութեանց պահուն, Կեսարիոյ կառավարչին ըսելով որ Ճէվահիրճեան Ռուբէն, Փափազեան Քերովբէ, Տէօքմէճեան Բարսեղ, Ալաճաճեան Կարապետ ու Ճէպիտճիլիքեան Յակոբ ստորագրած և վաւերացուցած էին այդ թուղթերու տակ գտնուած ծանօթութիւններն և թէ այդ թուղթեր Մարզուանէն Թումաեան Կարապետի ու Գայաեան Յովհաննէսի կողմէն եկած են, հրամայեր է իրեն որ ստորագրէ և ինք ալ ստորագրեր է: Հարցման մը պատասխանելով ըսաւ որ թէեւ կառավարչին ըսած էր թէ այդ մասին տեղեկութիւն չունի, սակայն կառավարիչն յայտներ է թէ քանի որ միւսները խոստովանած ու ստորագրած են, ինք ալ ստորագրէ, եւ այսպէս ստորագրեր է:

Թումաեան Կարապետ ըսաւ թէ, ինչպէս որ առաջուց ալ յայտնած էր, այն խռովարարաց խումբին, որուն Մարզուանի մէջ գոյութիւն ունենալը կ՚ըսուի, նախագահն եթէ Թումաեան է, հաւանական է որ իրեն հօրեղբօրորդին Աբիթինն եղած ըլլայ, ի նկատի առնլով անոր վարքն ու վիճակն և ժամանակէ մը ի վեր փախստական ըլլալը և թէ այդ տեսակ բաներէ ու վնասակար թուղթերէ բնաւ տեղեկութիւն չունի: Խռովարարական ձեռնարկներու մէջ գտնուող այդ անձ, ո՛վ որ է, իր նպատակին ի գլուխ հանելու համար իր անուամբը գործած է, որովհետեւ այն գիւղերու ու գիւղաքաղաքներու մէջ, ուր խռովութիւնք գործուած են, շատ մը քարոզիչներ ու աշակերտներ կան, որոց դաստիարակութիւն ըրած է Մարզուանի Գոլէճին մէջ եւ թէ ինք Մարզուանի բողոքական հասարակութեան պետն ըլլալով, հոն ինք համբաւ ունէր եւ բողոքականներն ալ զինքը կը յարգէին: Գայաեան ալ վարժարանին մէջ ուսուցչութեամբ իրեն պաշտօնակից է եւ միանգամայն քարտուղարն այն բողոքական հասարակութեան, որուն պետն է ինք եւ ամէն ոք գիտէ թէ աշխարհական ու կրօնական գործոց մէջ միշտ իրեն հետ կը գտնուի, հետեւաբար մէկ քանի անձանց այդ կարգի լուրերով ու տեղեկութիւններով պէտք չէ որ իրենք պատասխանատու ըլլան: Մէկ ու կէս երկու տարիէ ի վեր իրենց գրութիւններն ու հեռագրերը կառավարութեան կողմէ քննուելով նամակներու մեծ մասը բացուած կը հասնէին իրենց ձեռքը եւ իրենք կասկած մը բողոք մը չունենալով, բնաւ բողոքած չէին: Իւր ձերբակալուելէն տասնըհինգ օր առաջ իմացած էր թէ զինքը կը փնտռեն, և ինք թէեւ կրնայ կրնար Թումաեան Աբթինի պէս փախչիլ, սակայն այդ կարգի ձեռնարկ մը չէր ըրած. ուստի այս պարագաներ կ՚ապացուցանեն թէ իրենց նկատմամբ եղած կասկածներն անհիմն են:

Գայաեան Յովհաննէս ալ Թումաեան Կարապետի նման պատասխանեց:

Յետոյ կարդացուեցաւ Ալաճաճեան Կարապետի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպիտճիլիքեան Յակոբի, Ճէվահիրճեան Ռուբէնի եւ Փափազեան Քերովբէի 15 յունվար 1308 թուականաւ յայտագիրն, որ քննութեանց սկիզբը Կեսարիոյ կառավարչին մատուցուած է եւ որ կը գտնուի քննութեանց տեղեկագրերուն հետ: Այդ յայտագրոյ պարունակութիւնն է հետեւեալը.

«Առաջին անգամ Կէմրէկցի Թիլքիօղլը Աբթին միջոցաւ Մարզուանէն նամակ մը եկաւ կանոնագրոյն ու անոր ղրկուելուն նկատմամբ. նամակը ստորագրած էին Պ. Մինէ ու Պ. Վահրամ: Այդ նամակը կը յանձնարարէր նոյն կանոնագրոյն համաձայն գործել: Պ. Մինէի բուն անունն է Թումաեան Կարապետ և Պ. Վահրամինն ալ Գայաեան Յովհաննէս: Այդ նամակն ստացանք ի Եէնիխան Կէմրէկցի Անդրանիկ Թարագճեանի միջոցաւ: Երկրորդ անգամուն նորէն նամակ մը եկաւ մենէ անգամ մը ղրկելու համար: Այդ նամակ կնքուած էր և կը կրէր Թումաեանի ու Գայաեանի ստորագրութիւնները: Ասոր համար ասկից Արզմանօղլը Յովհաննէսը ղրկուեցաւ: Հոն գումարման մը մէջ տրուած որոշումները կնքեալ թուղթի մը վրայ նշանակուած ղրկուեցան: Եւ այն թուղթ որ յանձնըւած էր, Յովհաննէսը ուզած ատեննին, այստեղի վիճակին վրայ ինչ ինչ տեղեկութիւններ ուզած էին և մենք ալ նամակով մը ղրկեցինք: Այդ նամակով տեղեկութիւններ տուած էինք թէ Կեսարիոյ ու շրջակայ գիւղերու մէջ գտնուող այդ ընկերութեան երկու հարիւրի չափ անդամոց և ոմանց քով հին գրութեամբ հրացաններ կան ու ոմանք ալ րէվօլվէրներ ունին և միանգամայն յարելով որ կազմակերպութիւն չկայ՝ խնդրած էինք որ պաշտօնեայ մը ղրկուի: Այդ նամակը գրուած էր Նէշան ստորագրութեամբ, որ Կեսարիոյ կեղծ անունն է: Նամակը գրած էր Քերովբէ Փափազեան: Երկրորդ նամակ մը եկաւ ի մասին զէնքերու: Այդ նամակին մէջ ըսուած էր թէ տինամիթի վառօդով շինուած ռումբերու իւրաքանչիւրը մէճիտիյէ մը և քառորդ մ՚էր և թէ զէնքի պէտք կար, պէտք էր մինչեւ նոյեմբեր ստակ ղրկելով յանձնարարութիւնք ըլլային: Նամակը կնքուած էր և կը կրէր նոյն ստորագրութիւնները: Մենք պաշտօնէի մը կ՚սպասէինք, ուստի այդ պաշտօնէին գալուն սպասելով պատասխան չտուինք: Ասոր վրայ Ուշտունին եկաւ: Թալասցի Տէլի Պետրոսօղլը Միսաք լուր բերաւ որ տեսնուինք այդ մարդուն հետ: Տէօքմէճեան Բարսեղը ղրկեցինք, որ գնաց և տեսնուեցաւ: Երկու երեք օր յետոյ Ալաճաճեան Կարապետն ու Տէօքմէճեանը ղրկուեցան, որք տեսնուեցան: Ուշտունի ըսաւ թէ եկած էր Կեսարիոյ ու շրջակայ գիւղերուն կազմակերպութեանը համար, սակայն մենք չվստահեցանք և իրմէ վկայական ուզեցինք, Ուշտունի նամակ մը գրելով և վկայականը մէջը դնելով մեզի յանձնեց և մենք ալ այդ թուղթերը Նէշան ստորագրութեամբ նամակաւ մը Մարզուան ղրկելով Ուշտունիի վրայ տեղեկութիւն ուզեցինք: Հանկից ալ մեզ իմաց տուին թէ Ուշտունի մեր ընկերութեան յատուկ պաշտօնեայ մ՚է, ասոր վրայ պարտաւորեցանք հետը տեսնուիլ: Ուրիշ անգամ մը Աթէնքի ընկերութեան մէկ տպագրեալ թուղթն եկաւ նամակաւ մը, որ պատասխան կուզէր: Աթէնքէն եկած տպագրեալ թուղթը մանրամասն տեղեկութիւն կուզէր թէ Կեսարիոյ մէջ այս գործերը վարողն ո՞վ է, ի՞նչ տեսակ մարդ է, ի՞նչ արհեստ ունի, անունն ու ծածկանունն ի՞նչ է, Կեսարիոյ մէջ քանի՞ տուն կայ, շրջակայքը ո՞րչափ գիւղեր ունի, բնակիչները ո՞րչափ են, իսլամաց ու քրիստոնէից թիւերն ո՞րչափ են, Հնչակեաններն ո՞րչափ են, գիւղերը Կեսարիայէն քա՞նիական ժամ հեռաւորութիւն ունին և արեւելեա՞ն թէ հարաւային կողմերը կը գտնուին: Ասոնց պատասխանը Ուշտունին պիտի տար: Պատուէր եղաւ մեզի նամակ գրել որպէսզի Կէմրէկէն եւ Էվէրէկէն մէկ մէկ կամ երկուքան մարդ հաւաքելով շրջակայ գիւղերու հետ անգամ մը ժողով գումարի և խորհրդակցութիւնք ըլլան թէ ի՞նչ եղանակաւ պիտի գործուէր: Փափազեան Քերովբէի միջոցաւ ի Կէմրէկ նամակ գրուեցաւ Միրայէլի կամ Գալուստի եւ յԷվէրէկ ալ Յովհաննէսեան Յակոբի միջոցաւ և Մելքեան ստորագրութեամբ՝ Մելքեան Յակոբի: Այդ նամակներով հրաւիրուեցան գալ ի Տէրէվէնք: Կէմրէկէն Բէհլօ Յակոբն ու Միրայէլը եկան: Էվէրէկէն մարդ չեկաւ: Կրկին անգամ մեզի լուր գալով ասկից այսինքն Կեսարիայէն՝ Ալաճաճեան Կարապետ, Տէօքմէճեան Բարսեղ, Ճէպիտճիլիքեան Յակոբ եւ Ճէվահիրճեան Ռուբէն՝ չորս հինգ հոգի ըլլալով, Նախ Թալաս եւ յետոյ Տէրէվէնք գացինք: Հոն գիշեր մը մինչեւ առաւօտ տեսնուեցանք եւ որոշուեցաւ որ Կէմրէկ, Էվէրէկ, Թալաս, Պիլայօժ, Նիրզէ, Էֆքէրէ, Մանճըսուն եւ Կերմիր թղթակցին Կեսարիոյ հետ եւ Կեսարիա ալ Մարզուանի հետ: Որոշուեցաւ նաեւ որ Ուշտունի ու Միրայէլ ի միասին Էֆքէրէ, Նիրզէ, Պիլայօժ, Մանճըսուն եւ Կերմիր գիւղերէն երկուքական մարդ բերել տալով ժողովին որոշումը հաղորդեն եւ կազմակերպութեան սկսին: Յետոյ Քէրէստէճեան Աղաբէկի տունն, ուր հինգ մարդեր գումարուած էին, Մամաս, որ որսի համար Ուշտունիին քով գացած էր, գիշերուան ժամ 3ին 4ին եկաւ եւ ըսաւ թէ Ուշտունին՝ Բարսեղն ու օսմաներէն գիտցող մարդ մը կուզէ եւ յարեց որ եթէ կուզենք նոյն պահուն եւ եթէ ոչ առաւօտուն երթանք: Մամաս զայս ըսելով մեկնեցաւ: Ասոր վրայ Բարսեղ ու Ռուբէն ազաները Տէրէվէնք գացին եւ հոնկից 86 հատ ազդարարութիւն բերելով, ատոնց 13ը ղրկուեցան յԷվէրէկ, 8ը՝ ի Թալաս, 8ը՝ ի Զըրլըտըգ, ի Թավլըսըն ու ի Սթէֆէնէ, 12ն ալ ի Պիլայօժ: Մնացեալը 45 էին, մէկ մասն այրուեցաւ և մէկ մասն ալ Կեսարացի Արզմանօղլը Յովհաննէսի, Գարաբարսեղօղլը Դանիէլի ու Զօլաքօղլը Յակոբի յանձնուեցաւ եւ յանձնարարուեցաւ իրենց փակցնել զայնս: Ասոնցմէ զատ բան մը չենք գիտեր: Մենք կը բանակցէինք ի Մարզուան Փարաեանի ու Թումաեան Կարապետի հետ, յԷվէրէկ՝ Մելիքեանի եւ ի Կէմրէկ Յակոբ Պայրամեանի հետ: Ասոնցմէ զատ եւ ոչ մէկուն հետ բանակցած ենք: Բաց աստի, Եոզղատէն ստացանք ութսունըվեց ազդարարութիւններ՝ Բէչէճեան Միսաք ստորագրութեամբ: Նամակին մէջ գրուած էր թէ կեդրոնէն մեզ համար ղրկուածեն հարիւր հատ փոքր և քսան հատ մեծ ազդարարութիւններ, ասոնցմէ երեսունըվեց հատ փոքր և երեք հատ մեծ իրենց համար վեր դրած էին, զի իրենց քիչ եկած էր: Նամակը կը յանձնարարէր այդ թուղթերը դեկտեմբեր 25ի հինգշաբթի գիշերը անպատճառ փակցնել կառավարական պաշտօնատան վրայ եւ այլ յայտնի տեղեր և կըսէր միանգամայն թէ անպատճառ այն օրը պէտք էր փակցնել, ո՛չ առաջ և ոչ յետոյ և եթէ չփակցուէր, պատասխանատու պիտի մնայինք:»

Տէօքմէճեան Բարսեղ, Ալաճաճեան Կարապետ և Ճէպիտճիլիքեան Յակոբ հարցման մը պատասխանելով ըսին թէ, ինչպէս որ նախորդ դատավարութեանց պահուն յայտնած էին, ստոյգ են յայտագրոյ այն պարունակութիւններն, որք կը վերաբերին Կեսարիոյ մէջ եղած գործառնութեանց, Ուշտունիի հետ կատարուած բանակցութեանց և Արմանօղլը Յովհաննէսին իբրեւ երեսփոխան Մարզուան ղրկուելուն. ցժամանումն Ուշտունիի, Մարզուանի և այլ տեղերու հետ բանակցութիւնք Փափազեան Քերովբէի հետ կատարուած են. ուստի իրենք չեն գիտեր թէ բանակցութիւնք որո՞ւ հետ և ի՞նչ միջոցաւ կատարուած են: Յայտագրոյն այն մասերն, որք կը վերաբերին Թումաեանի, Գայաեանի, Եոզղատցի Միսաքի ու Էվէրէկցի Յակոբի, ինչպէս արդէն ըսած են, իրենց տեղեկութեանը վրայ չէ գրուած, այլ Փափազեան Քերովբէի ըսածին վրայ և այդ մասին Կեսարիոյ կառավարչին կողմէ տրուած հրամանի մը վրայ:

(Շարունակութիւնը վաղուան թիւով)

Մայր եկեղեցւոյ սեփական վագֆէն Գումգաբու Մօլլա Պաղի թիւ 19 բաղնիքը հաստատուն տանը 318 կանգուն գետնի վրայ, 147 կանգունը շէնք եւ 171 կանգունը պարտէզ, 6 սենեակով, խմելու անոյշ ջրով եւ ջրհորով, Ազգ. Վարչութեան Տնտեսական Խորհրդոյ հաւանութեամբ աճուրդի դրուած է թուականէս մինչեւ 31 օր պայմանաժամաւ եւ առ այժմ 400 օսմ. ոսկւոյ գնով կայ:

Փափաքողը կը հրաւիրուին ամեն ուրբաթ եւ կիւրակէ առաւօտները Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհրդարանը ներկայանալ եւ ստանալ հարկ եղած տեղեկութիւնները:

26 յուլիս 1863 711 4—10

ՏՕՔԹ. ՆԱԶԱՐԵԱՆ

Բժիշկ եւ վիրաբոյժ

Հաստատած է իւր բնակութիւնն Բերա, Մէքթէպ փողոց թիւ 19, ուր կընդունի իւրեն դիմող հիւանդներն երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ կիրակի, ժամը 8էն մինչ 10 ըստ Թրքաց. Ներքին հիւանդութիւններէ զատ կը դարմանէ ի մասնաւորի արտաքին եւ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնք: 698 7—12

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ որ եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու յատկութեանցն համար բժշկաց կողմանէ խիստ յանձնարարուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մականուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գներով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը: Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Նուաւ Իզզետին էֆէնտիի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ ղեղարանները: Բերայի նշանաւոր գարեջրատուները: Ղալաթիա Գօմխիօն խանին մէջ Փօզոս աղայի ճաշարանը: Վօյվօտա փողոց թիւ 9, Քիւրէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը: Սանտըգճիլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 զբօսարանը: Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակարեան Ռիսա խանութը: Թօփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը: Կամուրջին վրայ Վոսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը Սթէֆանի հաճի Գօսթիի խանութը: Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12: Ի Պոլիս Հաճօբուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 24: Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօքաթլեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հաճօբուլօ շուկային մէջ թիւ 10: Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57: Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոցը Քրիստիի թիւ 6 խանութը: Հալէպ Չարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց շաքարավաճառ Հաճի Սարիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սերոբէ Աճեմեանի թիւ 40 մթերանոցը: Գատըգիւղի Խօկէլէ ճամբէսի փողոց, թիւ 2 մթերանոցը Գում-գաբու Սթասիօն ճամբէսի փողոց թիւ 6:

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ: 691

[illegible] 3 [illegible] 188

[illegible]

ԱՂՋԿԱՆՑ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈԼԷՃ ՅՈՒՍԿՒՏԱՐ

Գոլէճիս յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 2/14ին: Տեղեկութեանց համար պարտ է դիմել առ փոխ-տնօրէնուհին, Միս Ֆէնշըմ, Իւսկիւտար: Տնօրէնութեան ուղղեալ նամակները պարտին յղուիլ յԱմերիկեան խան, Կ. Պոլիս: 713 3—6

Խաւաքարտ կտրող մեքենայ

ՄԱՆՍՖԷԼՏ
ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼԷՅՊՑԻԿ
ի 1855

ԿԱԶՄԱՐԱՐԱՑ, ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՑ, ՏՊԱԳՐԱՑ եւ այլ զանազան ԹՂԹԻ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏԻ արհեստագործաց յատուկ մեքենաներ շինող նշանաւոր ՄԱՆՍՖԷԼՏ գործարանը, որոյ մեքենաները արդէն ծանօթ են եւ յոյժ գնահատուած թէ Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց մէջ, ձեռնարկած է նաեւ ԿԱԶՄԱՐԱՐ մեքենաներ պատրաստելու, թէ մէկ եւ թէ երկու գլանով, որք՝ ինչպէս սոյն գործարանի ամէն շինած մեքենայք՝ տոկուն եւ դիւրագործածելի են:

Մանսֆէլտի գործարանը կը պատրաստէ ԹՈՒՂԹ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏ ԿՏՐԵԼՈՒ մեքենաներ ամէն տեսակ զանազան դրութեամբ:

ԽԱՒԱՔԱՐՏ ԴԾԵԼՈՒ եւ ԾԱԼՔԵԼՈՒ մեքենաներ թէ կազմարարաց եւ թէ տուփ շինող գործարանաց յատուկ

ԹՈՒՂԹ ԾԱԿՈՏՈՂ (perforage) մեքենաներ թէ ձեռքով եւ թէ ոտքով գործող,

ԹՈՒՂԹ եւ ԽԱՒԱՔԱՐՏ կաղապարող եւ զանազան ձեւով (ինչպէս թղթէ տանիքա) կտրող մեքենաներ, գրքերը պատրաստելու, կարելու, սեղմելու, կողքերը անցունելու, ոսկեզօծելու, վրայի զարդաւոր կամ ոսկեզօծ տառերը եւ ծաղիկները տպելու մամուլներ, ամէն տեսակ եւ զանազան մեծութեամբ ԹՈՒՂԹԸ ՅՂԿԵԼՈՒ ԵՒ ՓԱՅԼԵՑՆԵԼՈՒ գլանաւոր մեքենայներ թէ կազմարարաց եւ տպագրչաց յատուկ եւ թէ թղթի գործարանաց համար: Մանսֆէլտ գործարանը ՔՍԱՆ ԵՒ ՀԻՆԳ արուեստահանդէսներէ մէջ մրցանակի արժանացած եւ 13 արտօնագիր ստացած է իւր հնարած եւ կատարելագործած մեքենայից համար:

Մանսֆէլտի մեքենայք, ճիշդ, տոկուն, դիւրին եւ արագաշարժ ըլլալով հանդերձ՝ նաեւ ՅՈՅԺ ԱԺԱՆԻՆ են գնով:

Ցանկերն [illegible] ճշդութեամբ կը կատարուին, մանրամասն տեղեկութիւնք կը տրուին այն ամէն անձանց՝ որ կը դիմեն առ ծամբ կամ նամակաւ առ.

Ներկայացուցիչ Մանսֆէլտ գործարանի
Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
9 Եսկի-Զապթիյէ, Կ. Պոլիս

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՇՈԳ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Իտալօ շոգենաւը, նաւապետ Ուսդըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն աստ հասաւ:

Ֆալքօն շոգենաւը, նաւապետ Տըլանէյ, ընդհ. վաճառքով Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի գէթ ի օգոստոս 10:

[illegible] լոգ. ընկ.
ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ԻՒԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինշաաթը աքէրիէէնին 1 սէնէլիք իհթիեաճընա մուգթէզի գաթրանը վէ գաթրանսըզ Մուշամպա խալաթը էնվաը իլէ խըյամը վէ չուլա վէ Թայաշ մօրօզ քիւֆէլերի իլէ չըվալլէր էնվայի հալաղլի վէ Փուշը ախչամ վէ գօվա էնվայը վէ մասթէլիս նիւմէրօսա չինքօ վէ գուրշուն պօրու վէ քիւլիւչէ գուրշուն վէ գալըն վէ ինճէ ալչը վէ եէրլի մամուլաթը վէ Լաֆճէ գալայըս թախթա վէ եէնի գալըպ գալա մըմար էնվայի գազմա քիւրէկ չափա վէ պատանա Փուրչասը սալլը վէ սու եօլը քէթանը վէ եէրլի մամուլաթը տէօքմէ բիրինչ մուլուգլար էնվայի իլէ համամ սըրրգլարը պաչգա պաչգա ճէտվէլլէր իլէ մէնագասայա գօնուլարագ աղուսթօսըն 7ինճի ճումա իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի ֆէրտասը 100տէ 5 թէմինաթըլըն գաբուլը մուգարրէր օլմաղ իլէ թալիպ օլանլարըն ինշաաթը աքէրիէէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 47 1—2

Կիրիտ Ֆըրգասընտա պուլունան Ճիհատար Ճէնապը միւլքիքեանէ իչուն միւնագասասը պուլունան 2 200,000 գըլէլի ճէպխանէ սանդըգին մաճալինտէ թէսլիմ օլմագ չարթըյը վէ չէրաիթը սաիրէ միւթէֆէրրիէսի իլէ պէհէր գըլէսի 44½ փարա [illegible] թալիպի զուհուր էթմիշ օլուպ աղուսթօսըն [illegible] Չինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն [illegible] Սէրասքէրի [illegible] Նօ. 48 1—1

Իսչիւնճիւ Օրտուի հիւմայունի մէրքէզի իլէ Բէրլըրգէտ պուլունան ասաքիրը Ճէնապը միւլքիքեանէ [illegible] 1 սէնէ [illegible] գօնուլան [illegible] 1 [illegible] Սէրասքէրի [illegible] իլան օլունուր: Նօ. 49 1—3

Փաշալըմանէ ինշաաթը խիթամ պուլան մէքթէպ [illegible] աղուսթօսըն 9 [illegible] ֆէրտասը 100տէ 5 թէմինաթըլըն գաբուլը մուգարրէր [illegible] ինշաաթը աքէրիէէ տաիրէսինէ [illegible] իլան օլունուր: Նօ. 50 1—3

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ"

Հիմնեալ ի Լօնտօն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր բամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մրցողութեամբ առ ապահովագրեալս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու նաւահանգստաց, Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Պօմոնթի խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,889,695
Տարեկան հասոյթ	» 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ, ճանկութիւններ և տուներ մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՐԹԻԱՅ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,

Դրամագլուխ ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆրանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպական 13 լաւագոյն ապահովագրական հաստատութեանց հետ, որոց գումար [illegible] ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գոսօվա Ֆէրգասը մէրքէզ վէ մէվագըի մալիւմէսինտէքի ասաքիրը չահանէնին 1 սէնէլիք իտարէսի իչուն միւզաքիւ օլունաճագը էվվէլճէ իլան գըլընան էրզագը միւթէնէվվիէնին աղըմթօս րումինին 10 ընճը կիւնինէ գատար միւնագասասը իճրա իլէ նէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ 15ինճի կիւնինէ գատար տախի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղը ճիհէթլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 46 3—3

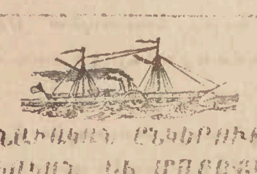

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՆԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՅ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւոր երթեւեկութիւն

«Անաթօլի» շոգենաւը, օգոստ 3/15ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Բեռներու և պարտք ուղեւորութեան

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ

477 Մումհանէ Սիթէ Փրան ի

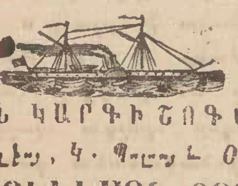

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվէրփուլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	3000	[illegible]	3200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	6200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4300
[illegible]	3500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մոնարք					3000
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ

Գործակալք

Թիւ 17-18, Բիւչիւք Միւմթ խան, Ղալաթիա

604

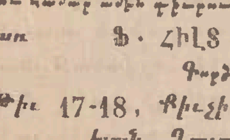

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	Բէրա	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Բէրա շոգենաւը օգոստոսի դէպ ի 7ին Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31, Ջէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշուելու լինորի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաստոյգ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 698

ՄԻՍԻՍ Ս. Ա. ԱԼԼԷՆԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ՄԱԶ. ՆՈՐՈԳԻՉԸ

(MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Ճերմակ՝ ընկած մազերուն գոյն, փերնին ու գեղ կուտայ։ Կը նորոգէ անոր կեանքը, ոյժը և աճումը։ Գլխու թեփը շուտ մը աներեւոյթ կ'ընէ։ Իր անուշ հոտը առատ է ու հեշտալի։

"Մէկ շիշը կը բաւէ։" Այդ փորձը ունեցան ամենքը որոնց մախրագունած մազերը իրենց բնական գոյնին դարձան, և ճաղատ տեղերը մազով ծածկուեցան։ Ներկ չէ, և ամենեւին վնաս մը չըներ։ Թէ որ կ'ուզես թարմ մազ ունենալ և բոլոր կենացդ մէջ պահել, առանց ուշանալու շիշ մը ստացիր տիկին Ս. Ա. Ալլէնի համաշխարհահռչակ մազի նորոգողէն. (MRS. S. A. ALLEN'S WORLD'S HAIR RESTORER.)

Գլխաւոր մթերանոցը Լօնտօն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ-Եօրք։ Կը վաճառուի ամեն սափրիչներու, անոյշ իւղագործներու և անգղիացի դեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. Հ. Բիւլիւքեան եղբարց քով, Եէնի ճամի փողոց, 18, Գալաթիա խոմանոն բարաճա, Սիւզաքէ Բալըքըըմ, Ղալաթիա. փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Հ. Բիւլիւքեան եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, եւ Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Բանտիւզ, բրիտանական դեղարանը և Իզլոր, հաստաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433.

EMULSION SCOTT

(ՍԿՈԴԻ ՕՇԱՐԱԿ)

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ՁՈՒԹ ԻՒՂ

Իպոֆոսֆիթ որ շէկէ ու սօտա

Պատրաստող ժամանակ ՍԿՈԴԻ և ԲՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եօրք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆօսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, տխուր համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՐԹՆԸՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

THE LANCASHIRE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, ԱՆԳՂԻԱ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1852 — THE LANCASHIRE INSURANCE COMPANY — ՀԻՄՆԵԱԼ 1852

Դրամագլուխ	Անգղ. Ոս.	3,000,000
31 դկ. 31ին ամանդ. տրուած գ.մ.		1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ		1,362,953
Հասոյթ 1891 ին		1,051,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովէ ամեն տեսակ շէնք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայսն, ինչպէս և նաւերու մէջ ապրանքներ, նաւահանգստին մէջ, վնասի առեն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Ղալաթիա։

Ջեռչեալ զներ

Ներկայացուցիչ

Ռ. Մ. ՊՈՆՏ

564 (ՊՈՆՏ, ՍԻԼԼԸՐ ԵՒ ԸՆԿ.)

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 2 14 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին լեա միջօրէի։

Եշ. 3 15 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէէնի ճամբով,

Դշ. 4/16 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 4/16 Սուրհանդակ դէպի փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։

Հ. 5/17 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի.

Ազդ. — Յուլիս 3/15, հինգշաբթի օրը կ պատեն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մինչեւ ուղեւորք Ջաֆայէն մէջ պիտի հանգիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւեն։ 605

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՕՆՏՕՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի սրկածից համար տուած է	»	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քաղաքէն և գիւղաքէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնը ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առ անդ օր եւ իսկ ՓԵՂՁԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքող կը հրաւիրուին դիմել առ

140 Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։

VICHY

Ֆրանսա [Գաւառ Ալիէի]

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

Վարչութիւն՝ փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՅՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի ջերմուկը, Եւրոպիոյ լաւագոյն հաստատութիւններէն մին, կը գտնուին ամեն տեսակ Լոգարաններ և Տուշեր՝ ՍՏԱՄՈՔՍԻ, ԼԵԱՐԴԻ, ՓԱՄՓՇՏԻ, ՇԱՔԱՐԱԽՏԻ, ՅՕԴԱՑԱՒԻ, ՄԻԶԱՅԻՆ ՔԱՐԻ և այլ հիւանդութեանց դարմանման համար։

Ամեն օր, մայիս 15էն սեպտեմբեր 15. Թատրոն և նուագահանդէս ի Գազինօ.—Եբրաժշտութիւն ի Բարք.—Ընթերցանութեան սրահ.—Կանանց յատուկ սրահ.—Ֆիլթօնաղի, խօսակցութեան և գնդամուղի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿ. ԹՈՒՂԻՆԵՐ ՎԻՇԻ ԿԸՐԹԱՆ

Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեան, Պուլվար Մոնմարթր, 8, ի Փարիզ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

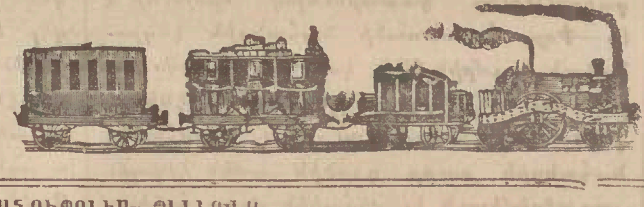

ԳԻԾ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՕՎԱ

Արեւ. Ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ. Ա.	Կոխ. Ճամբ. Թ. 4 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 62 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 124 Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոխ. Խառն Թ. 123 Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 131 Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 61 Ամ. օր Ա Բ Գ	Կոխ. Ճամբ. Թ. 7 Ամ. օր Ա Բ Գ	Արեւ. Ճեպ. Թ. 5 Ա.
ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.		ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ ... ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգաբու			8 23		
		6 53			Եէտի—գուլէ			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ			7 44		
		7 26			Այսթէֆանոս			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ			7 07		
		8 29			Սբարթա—գուլէ			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ			5 56	6 58	
		9 48			Չաթալճա			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ			4 20		
		11 27			Սինէքլի			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէսքէօյ մեկնում			2 37	4 58	12 09
	12 14	12 40			մկ. Չէրքէսքէօյ ժամանում			2 12	4 53	12 04
12 04	12 56	1 41			Չօրլու			1 26	3 56	
		2 33			Մուրաթլը—Քէօրէքլի			12 26		
		3 05			Սէյտօլէր—Չիֆթլիք			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ			11 16		
2 08	2 55	4 30			Պապա—Էսքի			10 39	2 26	
		5 13			Բապլօ—քէօյ			9 40	2 00	9 33
	3 58	6 08			Ուզունքէօբրիւ			8 56		
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ			7 46	12 50	
		7 12			Ուզլի			7 14	12 31	8 09
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գատըքէօյ		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուսթաֆա բաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. Մուսթաֆա բաշա ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 23
6 20	7 38		6 55		մկ. Հարմանլը ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովա-Սէմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. Թըրնովա-Սէմէնլի ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաբապլը	9 58			6 39	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Սթանիմաք	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Ֆիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. Ֆիլիպէ ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 43	
	12 22			5 12	ժմ. Եարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. Եարամպէյ ժմ.				4 16	
11 10	12 44				ժմ. Պէլօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պէլկրատ				0 35	37
40	1 20				Պուտափէշթ				0	3
16	7 20				Վիէննա մկ.				30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ՈՒՍՔԻՒՊ—ՍԻՊԷՑՉԷ

Կոխմբ. Խառն Թ. 512 ամեն օր ժ. վ.	Կոխմբ. Խառն Թիւ 522 ամեն օր ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոխմբ. Խառն Թիւ 523 ամեն օր ժ. վ.	Կոխմբ. Խառն Թիւ [illegible] ամեն օր ժ. վ.
5 10		Սէլանիք (Պիւֆէ) ... ժմ.		10 18
5 44		Թօփչին ... մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ		9 04
6 43		Քարասուլու		8 41
6 53		Կիւմէնճէ		8 34
7 31		Կէօկճէլի		7 59
8 05		Միռօվչէ		7 18
8 15		Ստրումնիցա		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 32
8 57		Տէմիրգաբու մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ		5 43
10 21		Վէլէս—Կէօփրիւլի		5 00
11 08		Քէօբրիւլիւ ժմ.		4 10
11 18		Քէօբրիւլիւ մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիքօ		3 17
12 42	1 06	ՈՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժամ.		2 41
	1 47	ՈՒՍՔԻՒՊ մեկ.	2 20	
	2 42	Աճալար	1 44	
	3 15	Գումանօվա	1 07	
	3 43	Թապանօֆչէ	12 29	
	3 56	Բրէչօվա	12 04	
	4 21	Պուգաւովչէ	11 46	
	4 34	Պույինէվչէ	11 16	
		Զիպէֆչէ	11 00	
	9 35	Նիշ	5 51	
	4 48	Պէլկրատ	10 33	
	1 20	Պուտափէշթ	2 40	
	2	Վիէննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ՈՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՕՎԻՑԱ

Կոխմբ. Խառն Թիւ 622 Բշ. Դշ. ուրբ. ժ. վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոխմբ. Խառն Թիւ 621 Եշ. Հշ. շաբ. ժ. վ.
7 15	Ուսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	12 29
8 22	Կէչէշան ... մեկ.	11 36
9 17	Քաչանիք	10 59
10 27	Վէռիզօվիչ	10 12
11 20	Լիփլեան	9 11
12 12	Բրիշթինա	8 16
12 58	Վուչիթրն	7 22
1 15	Միթրօվիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՕԼՈՒ

Կոխ. Խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոխ. Խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կոխ. Խառն Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թրնով-Սէմէնլի ժմ.	7 20	9 49
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 15
11 05	3 32	Ռահէ—Մէհլիսք	5 48	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Ալիֆաօ—Քրմանլը	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կոխ. Խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուրբ. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կոխ. Խառն Թ. 222 Դշ. Եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս ... ժամ.	6 55
8 47	Ուզլի	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ	5 30
10 10	Տիմէթօքա	4 38
11 22	Սուֆլի	3 3[illegible]
12 20	Փիտիքլի	2 31
1 21	Ֆէրէ	1 29
2 23	ժմ. Տէտէ—Աղաճ ... մկ.	12 30

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Սահմանագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6ին և առաւօտեան ժամը 5.59ի միջեւ եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանագրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թըրնովա—Սեմէնլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանագրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ուսքիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբոց հետ։

7.—Մահճաքարձ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանագրական կառախմբոց, արեւելեան ճանապարհացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը

Պելովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով։

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պելովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամուն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպիոյ ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամուն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ